

Onderwerp **Digitale Economie**

Steller **G. Ali**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 60 06 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk 6067129

Datum 14-12-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 24 september 2014 heeft uw raad de Economische Agenda 2015-2019 vastgesteld. G-kwadraat is daar een onderdeel van. In deze brief informeren we u over de voortgang van G-kwadraat en de aangescherpte focus op de digitale economie van Groningen.

Economisch programma G-kwadraat

Met ingang van 2015 zijn we anders gaan werken in het economische domein. G-kwadraat is een flexibel programma op hoofdlijnen waarbij wij nadrukkelijk ruimte open laten aan ondernemers om te komen met initiatieven en we op die manier gezamenlijk kunnen inspelen op actuele, kansrijke ontwikkelingen ter versterking van het ondernemersklimaat en de werkgelegenheid. Samenwerken, innoveren en profileren zijn dé drie werkwijzen die telkens terugkomen in de uitwerking van G-kwadraat.

Onderzoek Rijksuniversiteit Groningen

Wij hebben onlangs aan de Rijksuniversiteit Groningen gevraagd te onderzoeken of wij met het beleid dat is vastgesteld in G-kwadraat, op de goede weg zijn en of de juiste keuzes worden gemaakt.

Conclusies

Volgens de onderzoekers staat de economie van Groningen er goed voor. De stad kent een grote economische dynamiek voor wat betreft de aantallen start-ups en onze activiteiten in het ecosysteem dragen positief bij aan een goed ondernemersklimaat. De werkgelegenheid groeit en het is onder gelijkblijvende omstandigheden realistisch om te veronderstellen dat aan het einde van 2019 de doelstelling van 137,5 duizend banen zal zijn behaald.

Volgens de onderzoekers blijkt het niet eenvoudig de directe werkgelegenheidsopbrengst te meten. Zij concluderen dat G-kwadraat wel degelijk de economische dynamiek in het ecosysteem van de stad versterkt en het jaagt economische activiteiten aan. Verder draagt het beleid positief bij aan de rol van partner en facilitator die wij in het economisch domein hebben. De onderzoekers concluderen dat wij pro-actiever zijn geworden de afgelopen jaren.

Aanbevelingen

De onderzoekers noemen de volgende aandachtspunten. Wij onderkennen deze en gebruiken deze in onze aangescherpte koers:

1. De vraaggestuurde subsidieaanpak van G-kwadraat zorgt voor aansluiting op concrete behoeften, maar leidt ook tot ongelijksoortigheid van projecten. Het is verstandig de tijdsinvestering en administratieve uitvoering tegen het licht te houden van de vele projecten, groot en klein, die worden gefinancierd.
2. Voor de verantwoording van de gesubsidieerde projecten is het verstandig een lichte monitoring van de gerealiseerde resultaten in te richten. Deze moet proportioneel zijn met de verstrekte subsidiebedragen.
3. Door flexibel om te gaan met de budgetten over de jaren heen, kunnen risico's van onder- en overuitputting eenvoudig worden gespreid en makkelijker gemanaged.
4. De vraagsturing leidt tot spanning tussen aan de ene kant (door de gemeente) gewenste lange termijn doelstellingen en de vaak korte oriëntatie van projectaanvragen. Bij de afweging voor de toekenning van projecten verdient het aanbeveling de bijdrage aan de lange termijn doelstellingen mee te nemen.
5. De gehanteerde vorm van samenwerking is een leerproces waarbij partijen elkaars taal moeten leren spreken en aan elkaar moeten wennen. Dat proces is lastig, maar nu wel op gang gekomen en het verdient daarom aanbeveling hiermee door te gaan.

Het volledige onderzoek is bijgevoegd als *Bijlage I*.

In de resultaten zien wij de bevestiging dat we met de huidige aanpak op de goede weg zijn, we willen de koers van G-kwadraat dan ook voortzetten. Wij gaan aandacht besteden aan de kanttekeningen die door de Rijksuniversiteit zijn geplaatst. Voor de komende jaren komt er bovendien meer accent op het versterken van de digitale economie van Groningen.

De digitale economie

De digitale economie wint aan belang. Groningen heeft sterke IT bedrijven en organisaties. Economische groei en werkgelegenheid worden in hoge en toenemende mate bepaald door de digitale economie. Nederland staat in de wereldtop van digitalisering en Groningen doet het binnen Nederland goed. De stad heeft een jonge, hoogopgeleide bevolking die digitaal zeer onderlegd is.

Juist in relatie tot The Next City en gevoed door de intensieve samenwerking met onze partners, willen we zo halverwege de uitvoering van G-kwadraat 2015-2019 het accent meer gaan leggen op het bevorderen van digitalisering en start-ups. In het startdocument van The Next City staat: "De IT-sector en de start-ups in Groningen veel werkgelegenheid creëren en Groningen internationaal stevig op de kaart zet".

De komende jaren leggen we meer accent op het versterken van de digitale economie in Groningen. Dat doen we door twee nauw samenhangende en elkaar versterkende initiatieven: Groningen Digital City en Founded in Groningen. Beide initiatieven leiden tot een stimulans voor de economie en een impuls voor de (internationale) profilering van Groningen.

Groningen Digital City

In de afgelopen twee jaar is veel gesproken met diverse actoren binnen de digitale economie. Verschillende initiatieven zijn opgestart; echter de uitvoering van projecten verliep moeizaam. Wij hebben nu het initiatief genomen om samen met het bedrijfsleven uit de IT-sector en de kennisinstellingen een concreet actieplan op te stellen. Dit actieplan Groningen Digital City legt de basis voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige Groningse Digitale Economie en moet leiden tot groei van werkgelegenheid in stad en regio niet alleen in de IT-sector, maar MKB-breed door doorwerking naar andere sectoren, clusters en branches. Het biedt hiermee volop kansen voor (nieuwe) werkgelegenheid. Het volledige actieplan is bijgevoegd als *Bijlage II*.

Founded In Groningen

Founded in Groningen is in 2015 gestart als een actief en ambitieus initiatief vanuit startup-bedrijven zelf. Het projectplan beschrijft programmalijnen en kernactiviteiten die de komende drie jaren nodig zijn om het Groninger Startup-ecosysteem op een programmatische manier te verbeteren door samen te werken. De kernactiviteiten zijn gericht op het inspireren van het Groningse startup-ecosysteem en het (internationaal) profileren van Groningse bedrijven. De programmalijnen zijn gericht op het verbinden aan klanten, ontwikkelen van skills en groei van startups en scale-ups. Het volledige plan is bijgevoegd als *Bijlage III*.

Marketing Groningen

Marketing Groningen neemt binnen de context van de overkoepelende aanpak ten behoeve van de economische promotie van de Groningse regio, de profilering van beide programma's mee. Desgewenst verzorgt Marketing Groningen voor de zomer een presentatie van de economische regiomarketing aan uw raad.

Aanpak

De regie over de uitvoering van deze projecten wordt belegd in een publiek-private samenwerking van ondernemers, onderwijs en overheid. Dit Digital Office Groningen bestaat naast een Chief Digital Officer, uit 3-4 fte, beschikbaar gesteld vanuit ondernemers, onderwijs en overheid, ieder vanuit hun rol. De financiering wordt opgebracht vanuit het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en overheden (gemeente en provincie Groningen).

Het Digital Office Groningen heeft de functie van initiator, aanjager en regisseur, weet de nieuwste digitale ontwikkelingen te vertalen naar nieuwe initiatieven en fungeert als spil tussen beleid en praktijk. Bedrijven, overheden en kennisinstellingen werken in het Digital Office Groningen samen aan de uitvoering van de programma's, en geven daarmee gezamenlijk vorm en inhoud aan de toekomstige Groninger digitale economie en samenleving. Het Digital Office Groningen is tijdelijk, vooralnog voor twee jaar.

Vervolg

De komende periode gaan wij samen met de digitale economie sector, met oog voor de aanbevelingen uit de review, invulling geven aan de aangescherpte koers. Wij houden u graag op de hoogte van de ingezette ontwikkelingen. Desgewenst verzorgen wij een presentatie van deze ontwikkelingen aan uw raad.

Wij vertrouwen er op u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink

memo

Van
Dr. Arjen Edzes / Prof. Dr. Jouke van Dijk

Datum
14 november 2016

Onderwerp
Review G-kwadraat

Inleiding

Sinds een paar jaren voert de gemeente Groningen een economisch beleidsprogramma uit met een harde werkgelegenheidsdoelstelling. Namelijk om de werkgelegenheid aan het einde van 2019 terug te brengen naar het niveau van voor de crisis in 2008: naar 135 duizend personen. Als extra ambitie wil de gemeente aan het eind van 2019 het aantal van 137.500 hebben bereikt. Een van de onderdelen van het beleidsprogramma is G-kwadraat.

De vraag die de gemeente aan ons heeft gesteld, is of de gemeente met dit beleid op de goede weg is en of zij de juiste keuzes maakt? We geven hier onze indrukken en observaties weer, gebaseerd op gesprekken die zijn gevoerd met zes gemeentelijke medewerkers en met twee externe stakeholders.¹ Daarnaast hebben wij gemeentelijke documenten bestudeerd en financiële overzichten opgevraagd. We beginnen echter met een overzicht van de belangrijkste economische kengetallen.

Een regionaal economische schets²

Inwoners van Groningen zijn volgens een recente peiling (2015) van de Europese Commissie het meest gelukkig en tevreden van een selectie van ondervraagde Nederlandse steden, waaronder Rotterdam en Amsterdam. Dat is opvallend, omdat de gemeente Groningen in andere ranglijsten gemiddeld scoort als het gaat om woonaantrekkelijkheid en sociaaleconomische prestaties. Een verklaring kan liggen in de samenstelling van de (beroeps-)bevolking. Groningen heeft een stijgende en bij uitstek jonge beroepsbevolking. De stad staat zelfs (bijna) bovenaan als het gaat om de jongste beroepsbevolking, alleen Wageningen scoort hoger. Dit hoge aandeel van de jongeren komt vooral door de aanwezigheid van kennisinstellingen als de Wageningen University in Wageningen en de RUG en Hanzehogeschool in Groningen. Dat uit zich ook in het belang van de onderwijssector in de banenstructuur: een kleine 12% van de werkende beroepsbevolking in de grootstedelijke agglomeratie Groningen werkt in deze sector. Daarmee staat Groningen op gelijke hoogte met Nijmegen en Enschede.

¹ We hebben gesproken met dhr. Henk Bos, voorzitter van de Vereniging Bedrijvenpark Zuidoost en algemeen directeur van Virol, en dhr. L.J.M. Verhofstad, lid College van Bestuur Hanzehogeschool Groningen.

² Voor de onderbouwing verwijzen we naar de bijlage.

Deze jonge beroepsbevolking zorgt voor een zeer dynamisch economisch klimaat. Eind 2015 telde de stad 132 duizend banen. Dat ligt iets onder de taakstelling van 135 duizend en de extra inspanning naar 137.500. Het bereiken van deze taakstelling is overigens realistisch in de huidige economische context. Groningen doet het daarbij de afgelopen jaren ook goed in vergelijking met steden van vergelijkbare grootte of gemeenten met een vergelijkbare graad van stedelijkheid.

De gemeente is vooral sterk in sectoren als Gezondheids- en welzijnszorg, Openbaar bestuur, Handel én Verhuur en Overige zakelijke dienstverlening. In termen van sectoren daalt de werkgelegenheid sinds 2005 in Financiële instellingen, Bouw, Industrie en Onroerend goed. De groei van de werkgelegenheid zit vooral in de Gezondheidszorg, Welzijn en Onderwijs, Handel en Advies en Onderzoek. De groei van het aantal banen zit vooral in de groep van zelfstandigen zonder personeel (ZZP). In feite verschuift de werkgelegenheid van grotere bedrijven naar micro-bedrijven. Groningen loopt hiermee in de pas met het landelijke beeld, hoewel de stijging van het aantal zzp-ers groter is. Het hoge aantal ZZP-ers is een indicatie van de grote dynamiek en ondernemerschap in de stad. Dat blijkt ook uit het feit dat de stad Groningen het hoogste startup-rate heeft van Noord-Nederland, ook hier een belangrijke indicatie van economische dynamiek, hoewel deze startup-rate zich nog niet (direct) vertaalt in werkgelegenheidsgroei.

Wat ook de Groningse economie kenmerkt is het in verhouding kleine aandeel exporterende bedrijven als onderdeel van het totaal aantal bedrijven. Het is om te beginnen een indicatie dat de Groningse economie een belangrijke regionale functie heeft en in iets minder mate een internationale functie. Althans, langs deze maatstaf gemeten. Wanneer onderwijs wordt meegenomen als 'export'-product, scoort Groningen als 'Talent Town' vermoedelijk hoger.

De ontwikkelingen rond ICT en globalisering leiden tot verlies van banen, hoewel Groningen daar volgens eerste schattingen minder mee te maken heeft dan omliggende gemeenten en andere delen van het land.

Economisch programma 2015-2019 in het kort

Het economische programma van de gemeente Groningen tot en met 2019 bestaat uit drie pijlers: G-kwadraat, het Convenant Ondernemend Groningen en het Akkoord van Groningen. Daarin worden drie werkwijzen in samenhang beproefd: samenwerken, innoveren en profileren, binnen drie ontwikkeldomeinen: de Internationale Kennisstad, de Bedrijvige Stad en de Aantrekkelijke Stad. Met de internationale kennisstad wordt ingezet op ondersteuning van innovatieve sectoren: Energie, Healthy Ageing, ICT en Creatieve industrie. Met de bedrijvige stad wordt gewerkt aan een goed ondernemingsklimaat. Met aantrekkelijke stad wordt gewerkt aan een stad die bezoekers, toeristen, studenten enz. weet aan te trekken. De drie ontwikkeldomeinen geven onder meer richting aan de subsidieverlening vanuit de gemeente.

Zowel het Convenant Ondernemend Groningen als het Akkoord van Groningen drukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid uit van ondernemers, kennisinstellingen en gemeente voor de lokale economie. Dat is ook op te tekenen uit de missie die in G-kwadraat staat, nl. samen met 'onze' partners werken aan een duurzame ontwikkeling van de economie.

Het ecosysteem van stad en regio

Het is nog niet zo eenvoudig om het economisch beleid van de stad Groningen op zijn merites te beoordelen. Dat komt onder andere doordat de beleidspportefeuille Economische Zaken in een intern en extern krachtenveld van organisaties en personen wordt uitgevoerd. Wij noemen dit geheel van partijen die al dan niet met elkaar de lokale en regionale economie beïnvloeden ook wel het ecosysteem van stad en regio.

Voor het interne krachtenveld geldt dat vele bestuurlijke en beleidsactiviteiten van de gemeente Groningen invloed hebben op de lokale of regionale economie, zonder dat deze direct toe te wijzen zijn of toegewezen worden aan de beleidspportefeuille van economische zaken. Onderwijs-, huisvestings- of grondbeleid zijn maar voorbeelden van beleidsterreinen die indirect, en vaak voor de langere termijn, het klimaat beïnvloeden waarbinnen economische groei duurzaam tot stand kan komen, ondernemerschap kan gedijen en menselijk kapitaal zal kunnen ontwikkelen.

Naast dit interne speelveld, is de gemeente ook een actor in lokale en regionale netwerken met provincie(s), ondernemers(verenigingen), kennisinstellingen en andere gemeenten. Hier vertalen afspraken zich in meerjarenbeleidsprogramma's die onder meer ten grondslag liggen aan de besteding van (Europese) structuurfondsen.³ Voor het lokale ecosysteem van ondernemers is het Fonds Ondernemend Groningen (FOG) van belang, een sinds 2011 bestaande stichting die ondernemersverenigingen wil stimuleren en faciliteren bij het ontwikkelen van plannen die bijdragen aan een economisch gezonde en aantrekkelijke stad. Via de Onroerende zaakbelasting (OZB) betalen OZB-plichtigen in de categorie niet-woning bij aan dit Fonds. De gemeente Groningen draagt deze inkomsten af aan de stichting. Voor 2015 gaat het om een bedrag van 1,7 mln. euro. De ondernemingsverenigingen hebben samen met de kennisinstelling trekkingsrechten op dit fonds.

Door het Fonds Ondernemend Groningen is een structurele financiering tot stand gekomen waarbij ondernemersverenigingen zelf over de besteding gaan en hiervoor verantwoordelijkheid dragen. Daarmee is afgestapt van de voorheen gebruikelijke subsidie- en daarmee afhankelijkheidsrelatie met de gemeente. Een ander belangrijk voordeel is dat iedere ondernemer via de OZB-bijdraagt en dat free-rider gedrag in het oude systeem van contributie heffing bij ondernemers, tegen wordt gegaan. In de jaarrekening van het Fonds Ondernemend Groningen is een volledig overzicht gegeven van de aangevraagde en gerealiseerde projecten.⁴ Deze projecten kenmerken zich door een grote verscheidenheid, van beveiliging van terreinen via camera's tot aan bijdragen voor de organisatie van een kerstmarkt in een winkelcentrum.

Sturingsfilosofie en beleidsinstrumentarium

Het Economische programma kent een duidelijke sturingsfilosofie. De kern wordt door een aantal uitgangspunten gevormd.

³ Zie bijvoorbeeld de 'Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation (RIS3) Noord-Nederland en de 'Noordelijke Innovatieagenda 2014-2020'.

⁴ <http://www.hetfondsgroningen.nl/financieel/>. Geraadpleegd op 28 september 2016.

memo

- Samen met kennisinstellingen en ondernemers zijn ambities, intenties en kaders geschetst waarlangs men wil samenwerken (open agenda, bedrijfsleven op kop, intensiever samenwerken en samenwerken/innoveren/profileren);
- Er wordt vanuit de gemeente een vraaggerichte, open en flexibele benadering gehanteerd in plaats van de meer beleidgestuurde, aanbod- en plangerichte benadering die voorheen gebruikelijk was. De aanpak is eerder faciliterend en verbindend dan projectnitiërend;
- Er wordt volop geïnvesteerd in de dialoog en de samenwerking met ondernemers en kennisinstellingen.

De sturingsfilosofie zet vooral het eerder genoemde ecosysteem centraal. Gesprekspartners concluderen ook dat er veel meer wordt samengewerkt en de gemeente meer mét hen dan óver hen spreekt. Vanuit deze sturingsfilosofie is G-kwadraat als pijler ook niet te isoleren van de overige onderdelen als het Akkoord van Groningen en Convenant Ondernemend Groningen omdat juist de wisselwerking van belang is.

Voor de uitvoering van het Economische programma heeft de gemeente de beschikking over

1. Projectfinanciering
2. Accountmanagement en bedrijvencontacten
3. Overleg en samenwerking

Ad. 1. Projectfinanciering

De projectfinanciering dient vooral om economische initiatieven aan te jagen. Voor de financiering van projecten heeft de gemeenten ongeveer 2 mln. euro op jaarbasis beschikbaar. Voor 2015 geldt om precies te zijn dat er 1,95 mln. begroot is waarvan 1,44 mln. daadwerkelijk is besteed en 0,57 mln. via verplichtingen en toezeggingen doorschuift naar 2016 en later.⁵

Dit budget is relatief bescheiden als we het afzetten tegen de 120 mln. die tot en met 2020 vanuit de Europese structuurfondsen door SNN worden beheerd voor investeringen in de Noord-Nederlandse economie.⁶ Maar doordat de gemeente het geld als cofinanciering (bijvoorbeeld voor de Europese subsidies) inzet, gaat er een hefboomwerking vanuit waarmee (kennis)projecten worden aangejaagd. Over de periode 2010-2013 rapporteert de gemeente een budget van 5,9 mln. waarmee 65,5 mln. aan projecten is gefinancierd. Op basis van opgave van gemeentelijke cijfers is deze hefboomwerking voor 2015 1 : 7,9. Voor kennisprojecten ligt deze multiplier volgens opgave van de gemeente zelfs nog iets hoger, nl. 1 : 14.

Wat opvalt is ook hier een grote veelzijdigheid in projecten: van 1.100 euro voor het YoungLink gala (YoungLink is het netwerk van Young professionals die werken of afstuderen bij de Noorderlink-partners) en 500 euro voor de introductie van internationale studenten in de stad, tot aan 99.000 euro voor een open sensorplatform voor aardbevingsmetingen. Soms zijn het

⁵ Gemeente Groningen, Jaarrekening 2015, p. 624.

⁶ Samenwerkingsverband Noord-Nederland. Jaarverslag OP EFRO 2015.

http://www.snn.eu/upload/documenten/feiten-en-cijfers/pdf-jaarverslag-kort_def.compressed-17-05.pdf.

Geraadpleegd op 28 september 2016

bijdragen voor netwerkmomenten (1.500 euro voor bijdrage aan Energy Convention 2015, 3.000 euro als bijdrage voor een stimuleren van nieuwe startups in het Start-up weekend) tot aan presentatie en profilering (promotie Beste Winkelstraat van Nederland). Het is niet eenvoudig de directe werkgelegenheidsopbrengst te meten, maar het versterkt wel degelijk de dynamiek in het ecosysteem in de stad en het jaagt economische activiteiten aan. Verder draagt het positief bij aan de rol van partner en facilitator die de gemeente in het economisch domein heeft.

Ad. 2. Accountmanagement en bedrijvencontacten

De gemeente kent reguliere dienstverlening waarbij zij een aanspreekpunt is voor werkgevers, bijvoorbeeld als het gaat om het afgeven van vergunningen. Wij hebben uit de gesprekken de indruk overgehouden dat de gemeente pro-actiever is geworden de afgelopen jaren.

Ad. 3. Overleg en samenwerking

De samenwerking krijgt vanaf 2015 onder meer vorm in de Koepel Economische Agenda waarin de gemeente samenwerkt met het Groningse bedrijfsleven, georganiseerd in drie Verenigingen voor Bedrijvenparken en de Groningen City Club, VNO-NCW, MKB-Noord, Alfa- en Noorderpoortcollege, de Hanzehogeschool en de RUG. Deze koepel is het voorlopige sluitstuk van het op samenwerking gerichte economische beleid. Vanwege de trekkingsrechten die partijen hebben op het Fonds Ondernemend Groningen is de Koepel ook een platform waar gezamenlijke ideeën kunnen worden omgezet in concrete projectaanvragen.

Ten opzichte van andere Noordelijke gemeenten is het lastig om een vergelijking te maken. Niet alle gemeenten hebben een uitgeschreven economisch beleidskader en soms is het niet helder welke activiteiten wel onder het EZ-beleid vallen en welke niet. De interne beleidsorganisatie van de ene gemeente is de andere niet. Op basis van de beleidsstukken is er op het oog ook niet veel verschil. Alle gemeenten streven na het vestigings- en het ondernemersklimaat te versterken, de stad naar buiten toe te profileren en specifieke sectoren te stimuleren. Het grote verschil zit vaak in de naamgeving en de ordening van activiteiten in bredere speerpunten en programma's.

Spanningsvelden

De wijze waarop het beleid is ingericht leidt naar ons idee tot een aantal spanningsvelden.

1. Er wordt een groot beroep gedaan op samenwerking, maar dat is een weg van lange adem. Het is vooral een leerproces waarbij partijen elkaars taal moeten leren spreken, aan elkaar moeten wennen, vooroordelen moeten worden opgeruimd en onderling respect moet ontstaan. Pas dan ontstaat een klimaat waarin nieuwe ideeën en innovaties kunnen ontwikkelen. Dit proces is gestart, maar nog zeker niet afgerond.
2. Doordat de vraag van ondernemers en andere samenwerkingspartners centraal staat, is er sprake van ongelijksoortigheid in projecten. Van zeer kleine tot grotere projecten. Daar is niets mis mee, behalve dat het grote aantal projecten de druk op de uitvoeringsorganisatie vergroot vanwege de administratieve afhandeling.

3. De vraagsturing leidt ook tot spanning tussen aan de ene kant – door de gemeente - gewenste lange termijn doelstellingen en de vaak korte termijn oriëntatie van projectaanvragen. Doordat de gemeente faciliterend en verbindend wil optreden moet zij ook schakelen tussen korte termijn, operationele kwesties ('waar moet het zitbankje in de winkelstraat komen') en lange termijn, strategische kwesties ('hoe bevorderen we ondernemerschap in de stad?')
4. Doordat de vraag nadrukkelijk centraal staat is budgetsturing lastig. Dat betekent dat er zowel het risico is van over- als van onderuitputting. Doordat de gemeente niet zelf projecten initieert, is zij voor een deel afhankelijk wat door externen wordt aangevraagd.
5. We hebben de indruk dat zorgvuldig wordt omgegaan met de subsidiecriteria en de rechtmatigheid van bestedingen. Dat neemt niet weg dat een controle op de output na afloop van het project ontbreekt. Hierdoor is er geen overzicht of de projecten hebben geleverd wat is afgesproken.

Conclusies en aanbevelingen

De economie van de gemeente Groningen staat er goed voor. De stad kent een grote economische dynamiek voor wat betreft de aantallen start-ups en we hebben de indruk dat de activiteiten van de gemeente in het ecosysteem positief bijdragen aan een goed ondernemersklimaat. De werkgelegenheid groeit en het is ceteris paribus realistisch om te veronderstellen dat aan het einde van 2019 de doelstelling van 135 duizend banen zal zijn behaald. Het vereist een uitgebreider onderzoek om vast te stellen op welke wijze het beleid van de gemeente hier direct aan heeft bijgedragen.

De gemeente beslist mee over de ruimtelijke ordening en verbindt zich aan strategische kaders voor de inzet van (Europese) structuurgelden. Tegelijk maakt zij onderdeel uit van het ecosysteem van stad en regio en probeert zij hier gericht activiteiten te subsidiëren. Het is niet eenvoudig de directe werkgelegenheidsopbrengst te meten, maar G-kwadraat versterkt wel degelijk de dynamiek in het ecosysteem van de stad en het jaagt economische activiteiten aan. Verder draagt het beleid positief bij aan de rol van partner en facilitator die de gemeente in het economisch domein heeft.

Hoewel de gemeente met het beleid op de goede weg is, zijn er een aantal aandachtspunten te noemen.

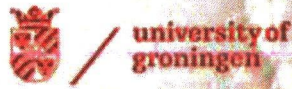
1. De vraag gestuurde subsidie-aanpak van G-kwadraat zorgt voor aansluiting op concrete behoeften, maar ook tot ongelijksoortigheid van projecten. Het is verstandig de tijdsinvestering en administratieve uitvoering tegen het licht te houden van de vele projecten, groot en klein, die worden gefinancierd. Op deze manier kan een beredeneerde afweging worden gemaakt of de uitvoeringskosten opwegen tegen de projectdoelstellingen.

memo

2. Voor de verantwoording van de gesubsidieerde projecten is het verstandig een lichte monitoring van de gerealiseerde resultaten in te richten. Hiervoor geldt dat deze proportioneel moet zijn met de verstrekte subsidiebedragen.
3. Door flexibel om te gaan met de budgetten over de jaren heen, kunnen risico's van onder- en overuitputting eenvoudig worden gespreid en makkelijker gemanaged.
4. De vraagsturing leidt tot spanning tussen aan de ene kant – door de gemeente - gewenste lange termijn doelstellingen en de vaak korte termijn oriëntatie van projectaanvragen. Het verdient aanbeveling de bijdrage aan de lange termijn doelstellingen mee te nemen bij de afweging voor de toekenning van projecten.
5. De gehanteerde vorm van samenwerking is een leerproces waarbij partijen elkaars taal moeten leren spreken en aan elkaar moeten wennen. Dat proces is lastig, maar nu wel op gang gekomen en het verdient daarom aanbeveling hiermee door te gaan.

memo

Bijlage

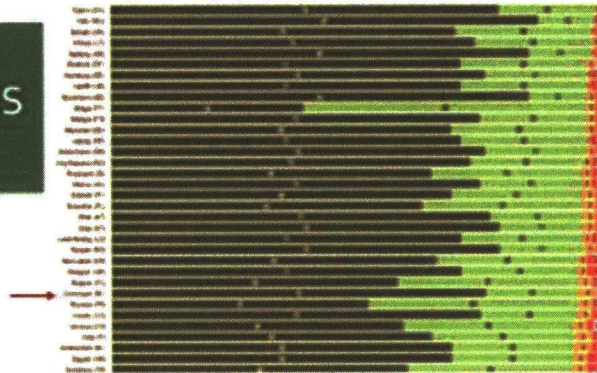

Quality of Life

- Groningen is nummer 1 stad in NL als het gaat om geluk en tevredenheid

QUALITY OF LIFE
IN EUROPEAN CITIES
2015

Q2 I will read you a few statements. Please tell me whether you strongly agree, somewhat agree, somewhat disagree or strongly disagree with each of these statements? - I am satisfied to live in [CITY NAME]

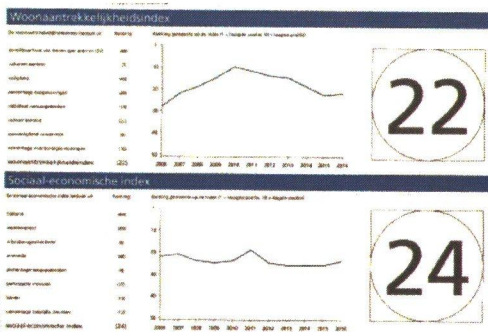
Kenschets economie

- Groningen heeft een stijgende en jonge beroepsbevolking
- De stad scoort gemiddeld als het gaat om de woonaantrekkelijkheid, de sociaaleconomische index en de economische prestaties.

Bureau Luster, juli 2016
M16.002 Economische Toplocaties 2016

Tabel 1.1 Top-50 economische prestaties voor gemeenten

Positie 2015	Gemeente	Rapportcijfer	Positie 2014	Positie 2009	Positie 2006	Provincie
1	Haarlemmermeer	8,17	1	1	1	Noord-Holland
2	Eindhoven	7,88	2	7	8	Noord-Holland
3	Amsterdam	7,77	3	20	20	Noord-Holland
4	Zwolle	7,72	4	8	9	Overijssel
5	Wierreggebosch	7,70	5	6	12	Noord-Brabant
6	Utrecht	7,64	6	17	9	Utrecht
7	Langingerland	7,63	10	47	115	Zuid-Holland
8	Bladel	7,62	14	41	133	Noord-Brabant
9	Sint en Breugel	7,57	11	2	19	Noord-Brabant
10	Breda	7,56	7	11	13	Noord-Brabant
11	Houten	7,56	12	4	3	Utrecht
12	Rotterdam	7,51	13	21	60	Zuid-Holland
13	Hengelo (D.)	7,48	16	15	64	Overijssel
14	Amstelveen	7,48	15	23	29	Noord-Holland
15	Sliedrecht	7,47	23	122	33	Zuid-Holland
16	Veldhoven	7,46	17	64	122	Noord-Brabant
17	Roermond	7,46	8	12	32	Limburg
18	Groenchem	7,45	25	14	5	Zuid-Holland
19	Barendrecht	7,42	18	3	37	Zuid-Holland
20	Worp	7,42	32	91	74	Noord-Holland
21	Amersfoort	7,41	9	13	18	Utrecht
22	Harderwijk	7,41	22	44	56	Gelderland
23	Streeck-Geleen	7,38	37	49	34	Limburg
24	Etten-Leur	7,35	24	10	50	Noord-Brabant
25	Groenningen	7,34	27	34	31	Groningen
26	Tilburg	7,33	28	28	47	Noord-Brabant
27	Oldenzaal	7,33	48	18	104	Overijssel
28	Thyssen	7,18	76	76	14	Flevoland

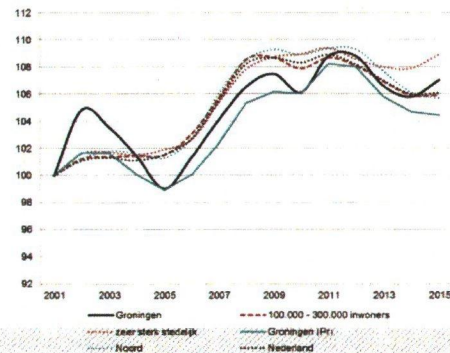
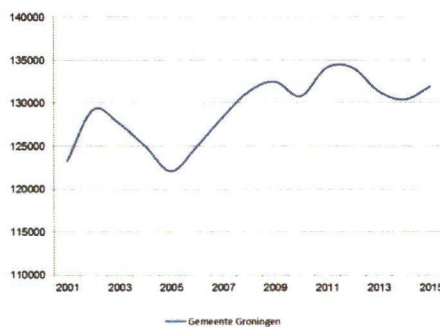

university of
 groningen

Aantal banen (CBS)

1. Stand ultimo 2015: 132.000 banen
2. Groningen doet het de afgelopen jaren in vergelijking met de belangrijkste vergelijkgroepen goed

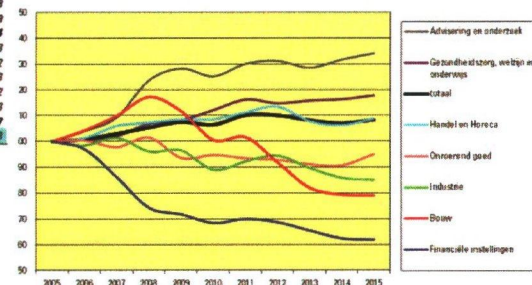
university of
 groningen

Sectorstructuur werkgelegenheid

sector	sectie ¹	aantal banen			ontwikkeling 2014-2015	
		2013	2014	2015	absoloot	%
A/B	Landbouw	96	111	112	1	0,9
C	Industrie	6.406	6.131	6.075	-96	-0,9
D/E	Nutsbedrijven	2.409	2.402	2.472	70	2,9
F	Bouw	4.259	4.123	4.196	-17	-0,4
Landbouw, industrie en bouw		13.172	12.767	12.766	-2	0,0
G	Handel	16.063	15.843	16.481	638	4,0
I	Horeca	6.124	6.292	6.464	172	2,7
Handel en horeca		22.187	22.135	22.945	810	3,7
H	Vervoer en opslag	3.171	3.131	2.539	-192	-6,1
J	Informatie en communicatie	6.798	6.699	6.766	67	1,0
K	Financiële instellingen	1.790	1.706	1.691	-15	-0,9
L	Onroerend goed	1.230	1.224	1.284	60	4,9
M	Advisering en onderzoek	10.234	10.489	10.682	193	1,8
N	Overige zakelijke dienstverlening	13.156	13.109	13.491	382	2,9
commerciële dienstverlening		36.381	36.398	36.853	495	1,4
O/T	Overheid	12.237	11.454	11.307	-147	-1,3
P	Onderwijs	14.445	14.807	15.436	629	4,2
Q	Gezondheids- en welzijnzorg	28.908	28.796	28.722	-74	-0,3
R	Cultuur, sport en recreatie	3.612	3.312	3.661	149	4,2
S	Overige dienstverlening	2.406	2.156	2.021	-135	-6,3
niet-commerciële dienstverlening		61.668	60.725	61.147	422	0,7
 totaal		133.408	131.985	133.716	1.725	1,3

bron: O&S Groningen (Vestigingsregister)

bron: O&S Groningen (Vestigingsregister)

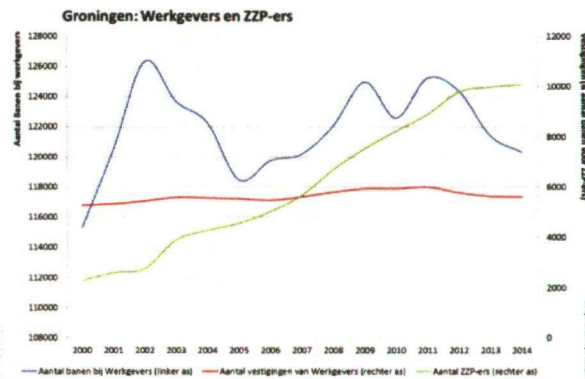

university of
groningen

Aantal banen (Lisa)

1. Groei in aantal banen zit vooral in groei van het aantal ZZP-ers
2. Het aantal vestigingen van werkgevers (> 1 werknemer) blijft constant
3. Werkgelegenheid verschuift van grotere bedrijven naar micro-bedrijven

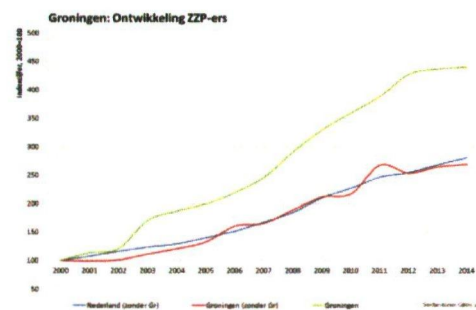
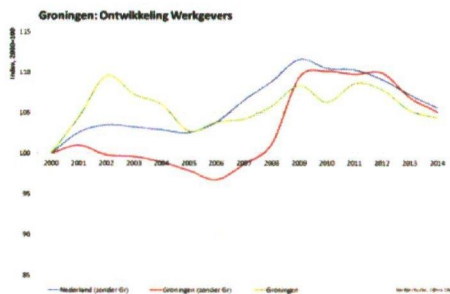

university of
groningen

Aantal banen (Lisa)

1. De daling in het aantal werkgevers volgt de regionale en landelijke trend
2. Dat geldt ook voor de stijging van het aantal ZZP-ers

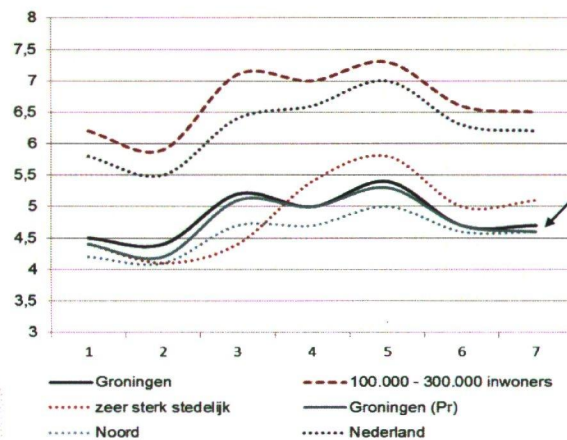

university of
 groningen

Verdienvermogen (CBS)

1. Aandeel exporterende bedrijven blijft achter en ligt op een structureel lager niveau
2. Groningse economie heeft een sterke regionale functie

university of
 groningen

Start-ups (Noseleit, F, J. de Lange & N. Rambharos, 2016)

1. De stad Groningen kent de hoogste start-up rate van Noord-Nederland
2. Het effect op de werkgelegenheid tekent zich vaak af na verloop van tijd en bij een kleine selectie van start-ups
3. Voor Groningen en Drenthe blijft het werkgelegenheidseffect iets achter bij het gemiddelde in Nederland

Figure 2.1.1.: Start-ups in the Northern provinces, 2005 to 2015

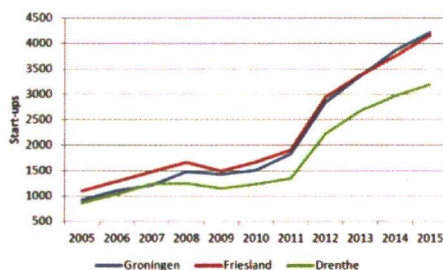

Table 2.3.1: Regional distribution of start-up activities (2015)

Rank	City	Freq.	Percent	Inhabitants	Start-ups per 1000 inhabitant
1	GRONINGEN	2,021	16.7	200,997	10.05
2	LEEUWARDEN	793	6.55	107,902	7.35
3	ASSEN	474	3.92	67,073	7.07
4	EMMEN	347	2.87	107,620	3.22
5	DRACHTEN	280	2.31	45,068	6.21
6	HEERENVEEN	254	2.1	50,273	5.05
7	SNEEK	246	2.03	33,700	7.30
8	HOOGEVEEN	237	1.96	55,224	4.29
9	MEPPEL	201	1.66	32,791	6.13
10	HAREN GN	127	1.05	19,089	6.65
Total		4980	41.15	719,737	6.92

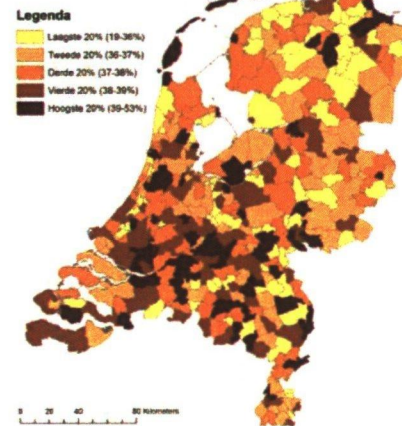
Noseleit, F, J. de Lange & N. Rambharos, 2016, *Start-up activity in Groningen and the Northern Netherlands: Evolution, job creation potential and founders' socio-economic background*. Groningen: Mimeo.

Risicokaart effect automatisering

1. Groningen (e.o.) kent een relatief laag risico van verdwijnende banen als gevolg van automatisering.
2. De directe omliggende gemeenten hebben een hoger risico.

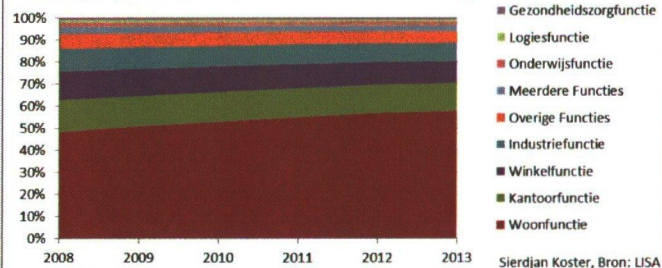
Automatisering: banen op de tocht
Automatiseerbare banen als percentage van het totaal

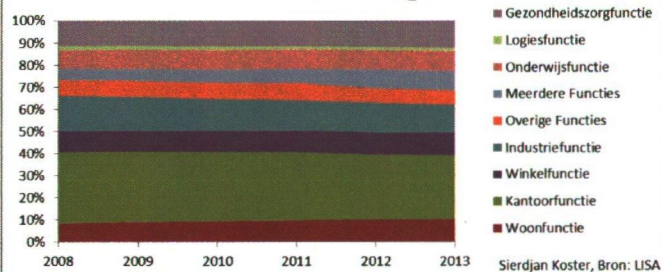
Bron: Koster, Sierdjan, 2016, Aan de grens: economische ontwikkeling van het waddengebied. Groningen: RUG

Vestigingen naar Pandfunctie in Groningen

Banen naar Pandfunctie in Groningen

memo

Founded in Groningen Position Paper

versie 5.0 - 8 december 2016

1. Wat is Founded in Groningen?

Founded in Groningen (FiG) is een netwerk van en voor innovatieve bedrijven, startups en scale-ups in stad en provincie Groningen. FIG heeft de volgende doelstelling: Programmatisch samenwerken om het innovatie en startup ecosysteem in Groningen en omgeving te verbeteren.

Startups zorgen voor banen, zodra ze gaan opschalen. Denk aan Catawiki, die de afgelopen jaren met 45.000% gegroeid is en op dit moment 300 vacatures heeft openstaan. Ook CrowdyNews, Voys, Experty en bijvoorbeeld HackerOne zorgen voor serieuze werkgelegenheid.

Met Founded in Groningen willen we een optimaal klimaat creëren voor startups. Zodat er meer startups ontstaan en zodat deze nog beter gaan presteren.

FIG is ontstaan in het voorjaar van 2015. De aanleiding was het bezoek van Neelie Kroes als Special Envoy van StartupDelta aan Groningen in maart 2015. Zij kwam erachter dat er geweldige dingen gebeuren in en rond Groningen via het Startup Fest North. Eigenlijk kwamen we er toen ook zelf achter in het Noorden. Een aantal sleutelfiguren uit het startup ecosysteem hebben toen besloten om Founded in Groningen te starten om betere samenwerking, én betere profilering en bekendheid van het Startup Klimaat in het Noorden te bewerkstelligen.

Sinds 2015 is er hard gewerkt aan samenwerking, profilering, organisatiestructuur, commitment etc. Er is een portal opgezet (Foundedingroningen.com); de community is opgezet en uitgebreid, de samenwerking met StartupDelta, in de regio en in het buitenland is ontwikkeld en bestendig, er is onderzoek van start gegaan, en er hebben een hele reeks van activiteiten plaatsgevonden voor en door startups onder de vlag van FIG.

Start-up activity in Groningen and the Northern Netherlands: Evolution, job creation potential, and founders' socio-economic background

“Startup-activiteiten clusteren zich, dit blijft niet beperkt tot de gemeente- of provinciegrenzen. In die zin kan het beleid van verschillende verantwoordelijke overheden complementair aan elkaar zijn, mits dit goed wordt afgestemd. Gezamenlijke coördinatie is daarom aan te raden. Daarnaast kan door nauwgezette monitoring van bestaande initiatieven, programma's en instrumenten overlap worden voorkomen.”

June 2016, Florian Noseleit - Rijksuniversiteit Groningen

2. Wat wil Founded in Groningen de komende drie jaar gaan doen?

De komende jaren wil FiG een stevige basis neerzetten voor en met startups, en vandaar uit programmatisch werken aan het verbeteren van het startup-klimaat. Hiervoor zijn de volgende ambities opgesteld:

Programmatisch samenwerken om het innovatie en startup ecosysteem te verbeteren:

- Voortbouwen op onze sterke uitgangspositie: meer en betere startups en meer en betere scale-ups in stad en provincie Groningen
- Profilering: Groningen op de kaart als place to be voor startups en innovatie
- Werkgelegenheid: Meer werkgelegenheid en meer studenten die na hun afstuderen gaan werken bij Groningse startups/scale-ups
- Kennis en ervaring delen: Meer onderlinge samenwerking tussen startups en met bestaande bedrijven
- Energie en inspiratie: Veel inspiratie organiseren en de community trots laten zijn op wat hier gebeurt
- Samenwerking: Een duidelijk overzicht creëren en meer en betere samenwerking stimuleren in het ecosysteem
- Ecosysteem verbeteren: Programmalijnen ontwikkelen en uitvoeren in de thema's Klanten, Skills en Groei.

Meetbare targets in 2020:

- Minstens 1.000 bedrijven aangesloten bij Founded in Groningen
- Minstens 30 aangesloten startup-initiatieven op het portal
- Minstens 50 artikelen per jaar op het portal, geschreven en ingezonden door startups en initiatieven
- Minstens 50 events per jaar op het portal, georganiseerd door de community
- 300 bezoekers per dag op het portal in jaar 2017, 400 per dag in 2018 en 500 per dag in 2019
- 3 Programmalijnen ontwikkeld en uitgevoerd
- 15 events waarbij startups problemen oplossen van organisaties/corporates/mkb
- 1000 aantal basisschool leerlingen in aanraking met coderen
- 300 mensen opgeleid bij de Startup/ Digital Academy
- 500 mensen met een basiscursus programmeren
- Groningen nadrukkelijk op de kaart als dé rising startup city
 - Founded in Groningen minimaal 3x per jaar positief landelijk in het nieuws komen
 - Minimaal 10 Groningse succesverhalen per jaar landelijk in het nieuws

3. Programma Founded in Groningen

Het Founded in Groningen programma wordt voorbereid in 2016, waardoor we in 2017 direct aan de slag kunnen. In die voorbereiding hebben we met startups, scale-ups met startup-initiatieven en stakeholders uit het ecosysteem gesproken. Daaruit zijn diverse observaties en verbeterpunten naar voren gekomen.

Een startup heeft klanten nodig, maar ook talentvol personeel, toegang tot kapitaal en een inspirerende omgeving. Het ecosysteem zorgt er voor dat al deze zaken binnen handbereik zijn, zodat startups kunnen ontstaan en groeien.

Founded in Groningen zorgt voor samenwerking en verbetering van het startup-ecosysteem. Nu Founded in Groningen ongeveer een jaar bestaat, weten we na talloze gesprekken met partners uit het ecosysteem dat er binnen het ecosysteem verbetering mogelijk is op het gebied van de volgende punten:

1. De kwaliteit van startup-ideeën.
2. Samenwerking en klantrelaties tussen startups en MKB-bedrijven/organisaties.
3. Er zijn te weinig programmeurs.

4. "Groningen is een verborgen parel in het Nederlandse startup ecosysteem" (Neelie Kroes, Special Envoy StartupDelta).
5. Er wordt nog te weinig samengewerkt met StartupDelta en met Friesland en Drenthe.
6. Er is in het ecosysteem veel aandacht voor het ontstaan van startups, maar niet voor groei van startups (naar scale-ups).
7. Innovatie hubs/startup-initiatieven moeten meer onderling samenwerken.
8. Er wordt versnipperd geïnvesteerd in het ecosysteem (initiatief en event niveau), zonder duidelijke strategische lijn of filosofie.

3.1 Aanpak Founded in Groningen

Founded in Groningen wil het ecosysteem op systematische manier verbeteren, door samen te werken. Enerzijds worden er een aantal kernactiviteiten uitgevoerd om het ecosysteem te verbeteren, anderzijds worden er programmalijnen samen met partners uitgevoerd om vanuit een strategische en gezamenlijke visie het ecosysteem verder te ontwikkelen.

Hoofddoel ecosysteem: Meer en betere startups laten ontstaan in Groningen	Uitvoering door partners in het ecosysteem:	Verbeterprogramma startup ecosysteem: Met partners werken aan een beter en productiever ecosysteem		
		Programmalijn 1: Klanten Klandizie creeren voor startups door ze in contact te brengen met corporates/ mkb/ organisaties.	Programmalijn 2: Skills Tools aanreiken om cruciale skills binnen een startup te ontwikkelen.	Programmalijn 3: Groei Groeiklimaat voor startups onderzoeken en verbeteren.
		Kernactiviteiten FIG, ter ondersteuning ecosysteem: Inspireren, profileren en relatiemanagement		
	Uitvoering Founded in Groningen:	Kernactiviteit 1: Community	Kernactiviteit 2: Marketing	Kernactiviteit 3: Relatiemanagement
		Funding & founding fathers: Provincie Groningen, Gemeente Groningen, Fonds, NOM, VNO NCW, Marketing Groningen, RUG, Hanze, IT Academy, NIB		

3.2 Het verschil tussen kernactiviteiten en programmalijnen

Founded in Groningen wil het ecosysteem op systematische manier verbeteren door samen te werken met stakeholders uit het ecosysteem. Founded in Groningen biedt ondersteuning aan het ecosysteem via de kernactiviteiten en werkt samen met stakeholders aan de programmalijnen op het gebied van klanten, skills en groei.

Het projectteam van Founded in Groningen voert de kernactiviteiten uit en ondersteunt de programmalijnen die ontwikkeld worden in samenwerking met stakeholders uit het ecosysteem. In de meeste gevallen zijn andere partijen uit het ecosysteem dus 'in de lead' bij initiatieven die onder de programmalijnen vallen. Founded in Groningen kan deze initiatieven en programmalijnen ondersteunen via het portal, met communicatie en bijvoorbeeld met ondersteuning van event-organisatie.

Activiteit in stad en provincie

Founded in Groningen is begonnen in het bruisende hart van de provincie Groningen. Het programma is niet exclusief voor startups en niet exclusief voor de stad. Via de programmaliijnen willen we edities van activiteiten zoals StartupMissies, Programmeerlessen en Startup Academy ook in de provincie Groningen aanbieden. Aan studenten, startups en MKB die vooruit willen en willen innoveren.

3.3 Kernactiviteiten

De belangrijkste kernactiviteiten van Founded in Groningen zijn: *profileren, inspireren en relatiemanagement*. Dit doet het Founded in Groningen team op de volgende manieren:

Kernactiviteit 1: **Community**

Het portal. Via het portal van Founded in Groningen kunnen startups zich aanmelden voor de community. Op het portal verschijnen 3 verhalen over uitgelichte startups/ scale-ups per week, het biedt een overzicht van startups, een overzicht van next events en van startup support initiatieven.

Meetups. Founded in Groningen is via het portal erg actief op internet en sociale media. Daarnaast brengt Founded in Groningen het startupnetwerk bij elkaar via de Founded in Groningen meetups. Het doel is om kennis en ervaring uit te wisselen en elkaar verder te helpen.

Beoogd resultaat: het stimuleren van een sterke, 'initiatief onafhankelijke' community die sterk verbonden is aan Groningen. Voor hen een optimaal klimaat creëren.

Kernactiviteit 2: **Marketing**

Film. In het voorjaar van 2016 is de film van Founded in Groningen gemaakt. Hiermee laten we startups vertellen waarom ze Groningen geweldig vinden. Elk jaar maken we een nieuwe versie van de film, zodat we nieuwe gezichten en nieuwe startups hebben.

Verhalen. Via het Founded in Groningen portal maken we ongeveer 3 verhalen per week. Dit zijn interviews met startups, reportages over events of interviews met mensen die een belangrijke rol spelen in het startup-ecosysteem.

Social marketing. De content die we met Founded in Groningen creëren verspreiden we via social media. In al onze uitingen maken we gebruik van de community en staan Groningen, startups en startup-initiatieven centraal.

Merchandising. Startups en startup-initiatieven willen graag uitdragen dat ze onderdeel uitmaken van de community. We maken daarom Founded in Groningen truien en give-aways om de community als ambassadeur van Founded in Groningen te activeren.

Beoogd resultaat: Groningen en succesvolle bedrijven stevig op de kaart zetten, initiatieven en events profileren en innovatieve bedrijven als ambassadeur inzetten.

Kernactiviteit 3: **Relatiemanagement**

Samenwerking. De Groninger startupwereld is intern steeds beter verbonden. De volgende stap is om de samenwerking te verstevigen met ecosysteem-partners zoals

StartupDelta, Friesland en Drenthe. Daarnaast moet de verbinding met “bestaand MKB” en sectoren zoals Healthy Ageing, Agri, Energie en HTSM gelegd worden.

Ambassadeur. Founded in Groningen komt op voor de belangen van startups en scale-ups en spreekt namens de achterban van startups en het startup-ecosysteem.

Beoogd resultaat: een productief ecosysteem, met een duidelijke en gezamenlijke strategische agenda. In het ecosysteem wordt samengewerkt om een optimaal klimaat te creëren voor startups en innovatie. Niet alleen door voor de hand liggende samenwerking met startup-initiatieven en kennisinstellingen; maar ook door samenwerking met bestaande clusters (Healthy Ageing, Agri, Chemie, Energie, HTSM etc) met andere regio's en andere startup-ecosystemen.

3.4 Uitvoering kernactiviteiten

De kernactiviteiten worden uitgevoerd door het projectteam van Founded in Groningen. Dit team bestaat uit een projectleider, een eventmanager en een communicatiemedewerker. In het kort worden de rollen als volgt beschreven:

Projectleider - 4 dagen per week

- verantwoordelijk voor ontwikkeling en aanjagen van programmalijnen;
- verantwoordelijk voor samenwerking in het ecosysteem en verbinding met andere ecosystemen/netwerken;
- gezicht van Founded in Groningen, ambassadeur van startups.

Eventmanagement - 4 dagen per week

- event organisatie voor FiG events;
- ondersteuning bij events voor ecosysteem-partners en –initiatieven;
- het creëren van een centrale eventagenda op het portal.

Communicatie - 3 dagen per week

- schrijven van artikelen voor het portal;
- content management van het portal;
- contacten met de pers, zorgen dat zoveel mogelijk Groninger bedrijven en initiatieven in het nieuws komen.

3.5 Programmalijnen i.s.m. partners

Samen met partners willen we onderstaande of vergelijkbare activiteiten ontplooiën. Op onder andere deze manier willen we er voor zorgen dat er meer klandizie komt voor ondernemers, dat de competenties om succesvol te zijn worden ontwikkeld en dat barrières voor groei worden weggenomen.

Samenvatting beoogde resultaten programmalijnen	Leading partners (ovb)
4 StartupMissies p/jr naar clusters en corporates in stad en provincie	NOM/Triade
1 Innovatiemarkt per jaar waarbij ideeën van de plank komen en beschikbaar worden gesteld aan startups	GrowVentures/Triade/ NOM
Startup Academy met 150 deelnemers p/jr, edities in stad en prov.	RUG/Hanzehogeschool

Programmeerles voor 1000 basisschool leerlingen p/jr uit stad en provincie Groningen.	St. CodeUur
Programmeercursussen voor 200 cursisten p/jr edities in stad en provincie Groningen.	IT Academy
10 startups per jaar gaan in gesprek met investeerders, klanten en corporates op een internationale beurs.	FiG
Er komt een duidelijk overzicht van informal investors en vroege fase financieringsinitiatieven.	F-linc/NOM
2 events per jaar gericht op het groei versnellen van startups in samenwerking met bestaand bedrijfsleven.	VNONCW-Noord
Uitbreiding of acquisitie van minimaal 1 seedfonds voor online startups.	FiG

Programmalijn 1: Klanten		
<p>StartupMissies. Zoals bedrijven uit Nederland op handelsmissie gaan naar een bepaald land, zo gaan potentiële oprichters (founders) van nieuwe bedrijven op "startup missie" naar grote bedrijven en bedrijvensclusters in stad en provincie.</p> <p>Het doel voor de founders is om de eigen belevingswereld te verbreden en in contact te komen met een nieuwe wereld die zij nog niet kennen. Tegelijkertijd stelt het bedrijf/cluster zich op deze manier open voor een verbinding met de nieuwe "tech"wereld van morgen om nieuwe mogelijkheden ontdekken.</p>		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
Startups, corporates en clusters. Zoals: <ul style="list-style-type: none"> • Wateralliance • UMCG • Avebe/Agri 	Leading initiatief: NOM In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • Triade • GrowVentures 	Betere startup-ideeën en samenwerking met bedrijfsleven. Startups en corporates leren van elkaar. <u>Aantal per jaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • 4 missies • 50 startups • 4 corporates/clusters
<p>"Innovatie markt" In de zomer van 2016 hebben we gesproken met o.a. de Energy Academy, WaterAlliance, Innofest en Koopman. Deze partijen hebben allemaal ideeën op de plank liggen, die ze graag aan startups willen uitbesteden.</p> <p>Tijdens de "Corporate Innovatie Markt" (werktitel) willen we ideeën van corporates en startups bij elkaar brengen én koppelen aan startup-programma's in Groningen.</p>		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
Startups, bedrijven en organisaties. Zoals: <ul style="list-style-type: none"> • UMCG 	Leading initiatief: GrowVentures	Betere startup-ideeën, en samenwerking met bestaand bedrijfsleven.

<ul style="list-style-type: none"> • Innofest • Energy Academy 	In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • NOM • Hanzehogeschool • RUG • Energy Academy • UMCG/SBGG • Innofest 	<u>Aantal per jaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • 1 event • 50 startups • 10 organisaties • 5 startup-initiatieven
--	---	---

Programmalijn 2: Skills

Startup Academy. Bij de Startup Academy leren mensen denken en werken als een startup. Hoe werkt de lean startup-methode, het business model canvas, growth hacking? Wat zijn de basics op het gebied van startup-financiering?

De Startup Academy is voor (potentiële) startup-founders, directeuren van bestaande bedrijven en ondernemende werknemers. De Startup Academy wordt aangeboden in stad en provincie Groningen.

Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
(potentiele) startup-founders, ondernemende werknemers en directeuren van bestaande bedrijven in stad en provincie Groningen.	Leading initiatief: Hanze of RuG In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • Hanzehogeschool of RUG • Founded in Groningen • Launch Cafe/ TBB 	Potentiële startup-founders tools aanreiken om beter van start te gaan. <u>Aantal per jaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • 5 cursussen • 150 deelnemers

CodeUur. CodeUur is een landelijk initiatief waarbij programmeurs een ochtend voor de klas komen te staan om basisschool leerlingen de basics op het gebied van coderen te leren. Landelijk hebben al 17.500 leerlingen een 'CodeUur' gevolgd.

In Groningen hebben programmeurs van bedrijven zoals Aware, SOO Media en Voys al een CodeUur gegeven. Vanuit Founded in Groningen kunnen we dit initiatief stimuleren d.m.v. een marketingcampagne gericht op de vraag (programmeerlessen) en het aanbod (programmeurs) met elkaar in contact te brengen.

Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
Leerlingen van groep 7/8 van de basisschool uit stad en provincie Groningen	Leading initiatief: Stichting CodeUur In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • IT Academy • I.Turn.IT 	Kinderen interesseren voor coderen. Misschien wel het belangrijkste vak van de toekomst. <u>Aantal leerlingen in project periode:</u> <ul style="list-style-type: none"> • 2500 leerlingen

Programmeer weekend. In Groningen zijn er een aantal initiatieven waarbij er kennisgemaakt kan worden met programmeren. RailsGirls en DjangoGirls zijn daar succesvolle voorbeelden van. Met een beetje hulp op het gebied van marketing en

<p>assistentie in de event-organisatie, kunnen we deze initiatieven opschalen om nog grotere impact te creëren om de “programmeurs-schaarste” tegen te gaan. De programmeer-weekenden worden aangeboden in stad en provincie Groningen.</p>		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
<p>Studenten en professionals die willen leren programmeren. Extra edities voor o.a. vrouwen, meiden, kinderen, etc.</p>	<p>Leading initiatief: IT Academy</p> <p>In samenwerking met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rails Girls Groningen • DjangoGirls • PyGrunn • NOO 	<p>Mensen de basiskennis geven om zelf te leren programmeren.</p> <p><u>Aantal per jaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 events • 200 deelnemers

<p>Programmaliijn 3: Groei</p>		
<p>Internationale beurzen. Elk jaar worden er gigantische internationale beurzen gehouden voor startups. Daar ontmoeten de beste startups, investeerders en ecosystemen elkaar. Elk jaar naar minstens 1 internationale beurs om samen met een aantal startups Groningen te profileren en kansen te verkennen voor deelnemende Groningse startups.</p>		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
<p>Startups en scale-ups uit stad en provincie Groningen met internationale groei ambitie.</p>	<p>Leading initiatief: Founded in Groningen</p> <p>In samenwerking met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeente Groningen • Marketing Groningen 	<p>Kansen creëren voor high potential startups, startups als ambassadeur inzetten en Groningen op de kaart zetten.</p> <p><u>Aantal per jaar:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 int. event • 2 pre-events • 10 startups
<p>Angel-inventarisatie. Het pre-seed landschap is onoverzichtelijk. Het is onduidelijk hoeveel informal investors er precies zijn die investeringen met een hoog risicoprofiel tot ongeveer 250k doen. Het is onduidelijk hoeveel dat precies zijn en wat we kunnen doen om de dealflow op gang te brengen.</p>		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
<p>Startups, informal investors en matchmaking initiatieven.</p>	<p>Leading initiatief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • F-linc/NOM <p>In samenwerking met:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rabobank • Hanzevast 	<p>Informal investors, pre-seed kapitaal en initiatieven in kaart brengen om betere matchmaking mogelijk te maken.</p>
<p>Versnellingstafel. Bij de versnellingstafel schuiven het bestaande bedrijfsleven en clusters zoals agri, chemie, energie en healthy ageing aan. Startups en scale-ups met een bewezen concept presenteren hun diensten met als doel om verder op te schalen naar nieuwe industrieën via de ketens en netwerken van grote bedrijven.</p>		

Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
Startups en scale-ups, innovatieve bedrijven met een bewezen concept.	Leading initiatief: <ul style="list-style-type: none"> • VNONCW-Noord In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • NOO • Noorderlink 	De omzet, kennis en het netwerk van startups/scale-ups en innovatieve bedrijven opschalen. <u>Aantal per jaar:</u> <ul style="list-style-type: none"> • 2 events • 10 startups • 10 corporates
Seed kapitaal. Er is op dit moment te weinig concurrentie op de markt voor seed financiering (250k tot 1000k) voor online bedrijven. Daardoor gaan veel startups naar bijvoorbeeld Amsterdam om daar geld op te halen, met verhuizing naar de randstad tot gevolg. Het fonds van Carduso zou uitgebreid kunnen worden naar ICT en online, of een fonds zoals bijvoorbeeld Cottonwood zou een vestiging moeten openen in Groningen.		
Voor wie?	Door wie?	Resultaat en aantallen
Startups en scale-ups, innovatieve bedrijven met een bewezen concept.	Leading initiatief <ul style="list-style-type: none"> • Founded in Groningen In samenwerking met: <ul style="list-style-type: none"> • NOM • NOO • RUG • Hanzehogeschool • Gemeente • Provincie 	Meer kapitaal beschikbaar en meer concurrentie voor Groningse seed financiering (100.000 euro tot 1.000.000 euro).

4. Wie is Founded in Groningen?

Tot nu toe zijn Founding Fathers van FiG: Gemeente Groningen, NOM, Launch Café, Marketing Groningen en IBM. Dit zijn althans de partijen geweest die een (financiële) bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van FiG.

Andere partijen hebben bijgedragen in kennis, kunde en activiteiten: RUG, Hanzehogeschool, Noordelijke Online Ondernemers, Energy Academy, Healthy Ageing Campus, Provincie Groningen, Kamer van Koophandel, alle startup-broedplaatsen zoals The Big Building, Cube050, etc. In de praktijk wordt het gezicht van Founded in Groningen vooral gevormd door Koen Atema en Rutger van Zuidam.

Op dit moment is er geen organisatiestructuur achter FiG opgesteld. FiG moet een project-organisatie worden met de Gemeente Groningen als penvoerder. Het voorstel voor de nieuwe structuur is toegevoegd aan hoofdstuk 8.

5. Wat is nodig om de doelstellingen te behalen?

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven zien we een drietal kernactiviteiten gericht op het profileren, en het beter positioneren van Groningen en omgeving als Startup-hub. Naast de kernactiviteiten moeten er samen met partners actieprogramma's ontwikkeld worden om het ecosysteem daadwerkelijk te verbeteren.

Hiervoor is het nodig dat er voor FiG een stevige basis wordt gelegd met partners waar op gebouwd kan worden. Daarnaast is er langdurige commitment nodig van de partijen die inhoudelijke kennis, kunde en activiteiten gaan aandragen voor de programmalijnen. Samen met die partijen moet ook gekeken worden naar een governance structuur of passende organisatievorm. Tot slot is er enthousiasme, creativiteit, flexibiliteit en energie nodig om van Founded in Groningen een echte levende community te maken! Natuurlijk vraagt dit ook om (meerjarige) funding.

6. Hoeveel funding is er nodig?

Per jaar is er ongeveer €322.000 (excl BTW) nodig voor de ontwikkeling van het startup ecosysteem. Voor de komende 3 jaar Founded in Groningen (2017-2019) voert Founded in Groningen de opdracht uit om het startup ecosysteem te verbeteren.

FiG online portal:		2017	2018	2019
K1	Portal - Onderhoud portal	€6.000	€6.000	€6.000
K1	Portal - Doorontwikkeling portal	€50.000	€50.000	€50.000
Totaal portal:		€56.000	€56.000	€56.000
FiG marketing:		2017	2018	2019
K2	Marketing - Content creatie (3 dagen)	€30.000	€30.000	€30.000
K2	Marketing - FiG film (aanpassingen)	€10.000	€10.000	€10.000
K2	Marketing - Marketing campagne FiG	€15.000	€15.000	€15.000
K2	Marketing - Social marketing budget	€2.500	€2.500	€2.500
K2	Marketing - Beeldbank	€10.000	€10.000	€10.000
K2	Marketing - Truien en give aways	€5.000	€5.000	€5.000
K2	Marketing - Overige	€5.000	€5.000	€5.000
Totaal marketing:		€77.500	€77.500	€77.500
Ecosysteem:		2017	2018	2019
K3	Ecosysteem - Projectleider FiG (4 dagen)	€50.000	€50.000	€50.000
K1	Ecosysteem - Eventmanager (4 dagen)	€40.000	€40.000	€40.000
K1	Ecosysteem - FiG meetup	€5.000	€5.000	€5.000
K3	Ecosysteem - StartupDelta	€ 25.000,00	€ 25.000,00	€ 25.000,00
Totaal ecosysteem:		€120.000	€120.000	€120.000
Overhead kosten:		2017	2018	2019
A	Algemeen - projectadministratie	€6.000	€6.000	€6.000
A	Algemeen - overige declaraties	€2.500	€2.500	€2.500
Totaal overhead kosten:		€8.500	€8.500	€8.500
Ontwikkelbudget programmalijnen		2017	2018	2019
P1	Programmalijn 1: Klanten	€20.000	€20.000	€20.000
P2	Programmalijn 2: Skills	€20.000	€20.000	€20.000
P3	Programmalijn 3: Groei	€20.000	€20.000	€20.000
Totaal ontwikkelbudget:		€60.000	€60.000	€60.000
Totale projectbegroting (excl. BTW):		€322.000	€322.000	€322.000

Bijdragen van partners	2017	2018	2019
Gemeente Groningen	€161.000	€161.000	€161.000
Provincie Groningen	€161.000	€161.000	€161.000
Totale som (excl BTW):	€322.000	€322.000	€322.000

Financiering van de programmalijnen

In de begroting is een budget van 60.000 euro per jaar opgenomen voor de ontwikkeling van programmalijnen. Dit is een gereserveerd budget, waarmee activiteiten die onder de programmalijnen vallen worden gefinancierd. Het is de bedoeling dat partners uit het ecosysteem middelen, uren, faciliteiten en dergelijke inbrengen om de programmalijnen uit te kunnen voeren.

De rol van Founded in Groningen is aanjagend en ondersteunend bij de ontwikkeling en uitvoering van de programmalijnen. Concreet:

- Aanjagen, enthousiasmeren en meedenken bij ontwikkeling van programmalijnen
- Ondersteuning bij event-organisatie door de eventmanager
- Hulp bij marketing en communicatie
- Het portal als marketing kanaal voor initiatieven en events
- Cofinanciering om projecten het eerste of laatste financiële zetje te geven

7. Gedeelde opdracht door partners

Founded in Groningen voert de bovenstaande werkzaamheden uit voor de Gemeente en Provincie Groningen om zo op een structurele manier te werken aan de verbetering van het startup-ecosysteem. De projectbegroting dekt de kernactiviteiten én een ontwikkelbudget voor de programmalijnen aan de gemeente en provincie voor 2017, 2018 en 2019.

Omvang opdracht	2017	2018	2019
Gemeente Groningen	€161.000	€161.000	€161.000
Provincie Groningen	€161.000	€161.000	€161.000
Totale som:	€322.000	€322.000	€322.000

alle bedragen excl BTW.

8. Verdienmodel Founded in Groningen

In de komende drie jaar gaan we verkennen welke mogelijke verdienmodellen er zijn om de continuïteit van Founded in Groningen voor de lange termijn te waarborgen. Bij aanvang van het project zien we de volgende mogelijke realistische verdienmodellen:

8.1 Technologie van het portal vermarkten

In bijna elke grote stad of innovatieve regio zijn mensen bezig met vergelijkbare projecten zoals Founded in Groningen. Daar horen ook lokale portals bij. Het is niet de bedoeling om 'Founded in Limburg' op te zetten, wel kunnen we de technologie van het portal vermarkten met het projectteam. Steden en innovatie regio's kunnen dan bijvoorbeeld een abonnement nemen op het portal, inclusief onderhoud en een eigen design.

8.2 Corporate en champion memberships

We gaan onderzoeken of het haalbaar is of champions en corporates uit het ecosysteem een bijdrage willen leveren aan Founded in Groningen. Grote bedrijven die veel aan het ecosysteem gehad hebben, zouden een bijdrage kunnen leveren aan het Founded in Groningen initiatief in de vorm van bijvoorbeeld een abonnement of (jaarlijkse) bijdrage. De haalbaarheid en wat ze hier voor terug krijgen of willen hebben moet onderzocht worden. De provincie Groningen heeft een vergelijkbaar concept met de 'ambassadeurs van Groningen.' Deze bedrijven dragen elk jaar 5.000 euro bij voor een gezamenlijke marketingcampagne.

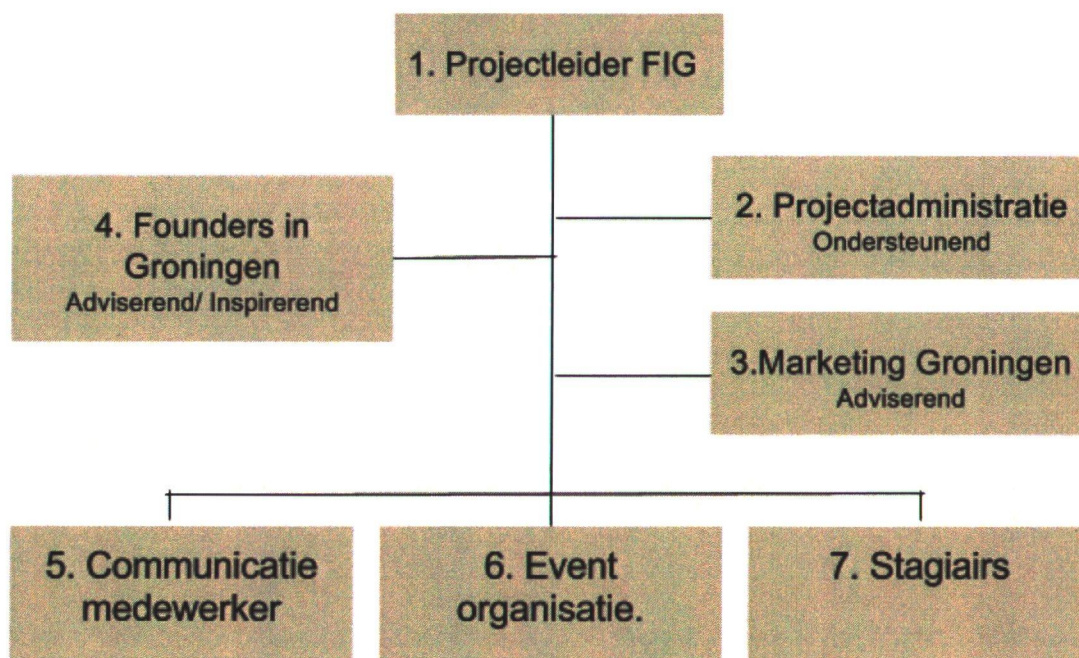
8.3 Bijdragen via stakeholder partnerships

Het projectteam van Founded in Groningen heeft ontzettend veel uitvoerende power. Samen met stakeholders organiseren we events en zetten we startups en initiatieven op de kaart. Na 3 jaar wil Founded in Groningen onmisbaar zijn en dit moet ook erkend worden door stakeholders uit het innovatie ecosysteem. We gaan uitzoeken of het haalbaar is om stakeholders uit het innovatie ecosysteem een jaarlijkse bijdrage te laten leveren.

9. Wie moet wat doen?

Founded in Groningen wordt een projectorganisatie, waarbij de Gemeente Groningen (afdeling Economische Zaken) penvoerder wordt.

9.1 Governance Founded in Groningen

1. Projectleider FiG (4 dagen p/wk)

De projectleider FiG is de kartrekker van het project Founded in Groningen

- verantwoordelijk voor ontwikkeling en aanjagen van programmalijnen;
- verantwoordelijk voor samenwerking in het ecosysteem en verbinding met andere ecosystemen/netwerken;
- verantwoordelijk voor doorontwikkeling van het portal;
- gezicht van Founded in Groningen, ambassadeur van startups.

2. Projectadministratie

De penvoerder (gemeente Groningen, afdeling Economische Zaken) is verantwoordelijk voor de projectadministratie van het project Founded in Groningen.

3. Marketing Groningen

Marketing Groningen denkt mee met Founded in Groningen in het kader van de economische regio profilering van Groningen. Op deze manier wordt Founded in Groningen verankert in merkstrategieën van Groningen.

4. Founders in Groningen

FiG is een community-initiatief waar het bedrijfsleven nauw bij betrokken moet worden voor co-creatie. De Founders in Groningen is een club die informeel bij elkaar komt of op informele en individuele basis advies geeft over Founded in Groningen. De uiteindelijke vorm hiervan wordt door het projectteam bepaald.

5. Event management - 4 dagen per week

De eventorganisator is het smeermiddel en aanjager van het ecosysteem op heel praktisch niveau. De eventmanager zet dingen in gang en werkt nauw samen met het ecosysteem.

- Event organisatie voor FIG events;
- Ondersteuning bij events voor ecosysteem partners en initiatieven;
- Het creëren van een centrale event-agenda op het portal.

6. Communicatie - 3 dagen per week

De communicatie medewerker doet waar Groningers over het algemeen tekort in schieten: succesverhalen vertellen, delen, bundelen en bekendmaken. Dit gebeurt in nauw overleg met Marketing Groningen.

- schrijven van artikelen voor het portal;
- content-management van het portal;
- contacten met de pers, zorgen dat zoveel mogelijk Groninger bedrijven en initiatieven in het nieuws komen.

10. Wanneer gebeurt wat?

Het initiatief Founded in Groningen wordt voorbereid in 2016. Dit betekent dat het portal verder ontwikkeld wordt, dat er alvast wordt begonnen met content creatie en dat de voorbereidingen getroffen worden voor de programmalijnen in samenwerking met partners.

Planning is in 2017 volop zaken op te starten en uit te voeren.

BIJLAGE

**“Vibrant IT
Groningen DC”**

8 december 2016

Opdrachtgever

Joost van Keulen

Opdrachtnemer

Projectgroep

Diderik Koolman

Gillis Ali

Lian de Boer

Thom Duijvené de Wit

Ferdi Hendriks

Thorsten Klein

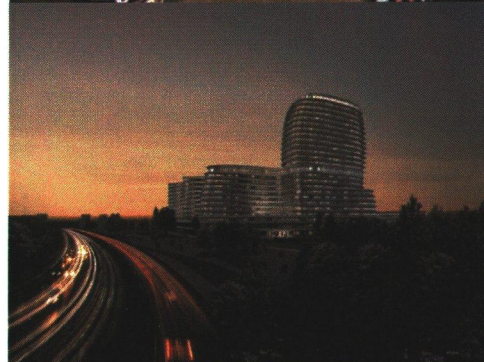
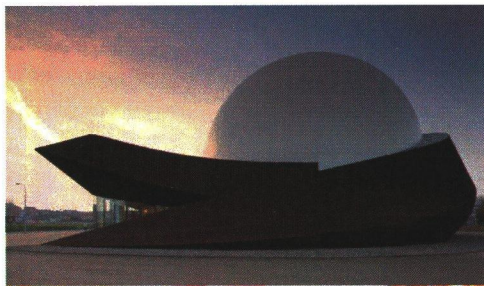
Guus Receveur

Mairis Vaneker

Gemeente
Groningen

Groningen Digital City

ACTIEPLAN DIGITALE ECONOMIE

Samenvatting

'Groningen DC', of *Groningen Digital City*, is een *actieplan* om de IT-sector in Groningen van goed naar excellent te brengen. Het legt de basis voor de ontwikkeling van een gezonde, toekomstbestendige *Groningse Digitale Economie*, wat moet leiden tot behoud en groei van werkgelegenheid in Stad en regio Groningen.

Na 2 jaar praten, accent op doen

De afgelopen twee jaar is in diverse geledingen gesproken met mensen uit het bedrijfsleven, met kennisinstellingen en andere partijen uit de IT-sector. De sector is in Groningen veelbelovend, volop in ontwikkeling en vol ideeën en initiatieven. In opdracht van wethouder Joost van Keulen is dit actieplan opgesteld om deze ontwikkelingen een boost te geven en vooral over te gaan tot doen.

Nederland, Groningen en de digitale economie

De innovaties op het gebied van digitalisering volgen elkaar zeer snel op en zijn binnen de kortste keren weer achterhaald. In die zich snel ontwikkelende wereld bekleedt Nederland een topospositie en binnen Nederland is Groningen een belangrijke hotspot. De *Groningse Digitale Economie* is breder dan enkel de IT-sector. Zowel het bedrijfsleven als de samenleving als geheel zijn inmiddels zo doortrokken van IT dat een actieplan voor alleen de sector een te smalle focus zou hebben.

Kansen

De kansen die de Digitale Economie Groningen biedt wil zij benutten. Groningen is jong en slim: een stad van early adopters en trendsetters, een City of Talent, met gezonde ondernemers-mentaliteit. Die kwaliteiten geven Groningen de kans om in de wereld voorop te lopen in de digitalisering van de samenleving. Deze ambitie vergt *samenhang* en *samenwerking* tussen de diverse stakeholders binnen de Digitale Economie én de andere sectoren. Alleen samen brengen we de digitale economie van goed naar excellent.

Thema's

Voor de ontwikkeling van een excellente Digitale Economie zijn drie thema's onderscheiden: Onderwijs & Arbeidsmarkt, Kennis & Innovatie en Profilering & Vestigingsklimaat. Een gedegen digitale infrastructuur en betere financieringsmogelijkheden voor start-ups, MKB-bedrijven en andere initiatieven vormen het fundament voor de Digitale Economie. Deze 5 elementen vormen het *digitale vliegwiel*.

Van uitdagingen en doelen naar uitvoering van projecten

Samen met stakeholders uit bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen, zijn voor elk thema uitdagingen, doelen en projecten geformuleerd. Zoals op de punten arbeidsmarkt, een digitale leerlijn, kennis, kennisvalorisatie, profilering en digitale infrastructuur, naast diverse anderen. De uitvoering hiervan én nieuwe initiatieven en projecten maken het actieplan tot een *adaptieve agenda*.

Groningen Digital City

De regie over deze uitdagingen, doelen en projecten wordt belegd in een publiek-private samenwerking (PPS) van *ondernemers, onderwijs en overheid* om samen dit actieplan te laten slagen. Deze PPS functioneert als aanjager, ontwikkelaar, regisseur en verbinder in Groningen DC.

Digital Office Groningen

De PPS vertaalt zich in een *Digital Office Groningen (DOG)*, met als boegbeeld en ambassadeur een Chief Digital Officer (CDO). Daaronder functioneert een team van 3-4 fte gevormd door ondernemers, onderwijs en overheid om de CDO te ondersteunen. De DOG is tijdelijk, voornamelijk voor 2 jaar.

Inhoudsopgave

	Samenvatting	2
1.	Het vertrekpunt	4
2.	De Digitale Economie	5
3.	De ambitie en visie	6
4.	Het digitale vliegwiel	8
5.	De aanpak	12
6.	De kosten	13
Bijlagen		
I.	Infographic – digitale agenda Rijksoverheid	15
II.	Versnellingsprojecten	16
III.	Projectenlijst (adaptief)	18

1. Het vertrekpunt

In de afgelopen twee jaar zijn verschillende sessies (o.a. op de Voorwaarts Voorwaarts) georganiseerd met bedrijven uit de IT-sector, kennisinstellingen en andere partijen. Al varend is gesproken over de ontwikkelingen en uitdagingen in de IT-sector, bijvoorbeeld over de mismatch op de arbeidsmarkt. Ideeën voor projecten zijn geopperd en ook werkgroepen zijn gevormd. Twee jaar later kunnen we concluderen dat er veel ambitie is, maar door volle agenda's en andere prioriteiten komen we niet tot "gewoon doen".

In de zomer van 2016 heeft wethouder Joost van Keulen de opdracht aan Economische Zaken (EZ) gegeven om te komen tot een adaptief IT-actieplan voor en van de stad. Een actieplan dat de sector van goed naar excellent moet brengen en moet leiden tot meer werkgelegenheid. Daarnaast heeft EZ de opdracht gekregen om te experimenteren met nieuwe manieren van werken. Geen lange processen en beleid, maar snelheid en doen. Het IT-actieplan is opgesteld in een snelkookpansessie van één week, met als belangrijk moment een workshop met een brede vertegenwoordiging vanuit de sector. In de workshop hebben we voorgesteld om als Gemeente Groningen initieel regie te nemen. Dit document is opgesteld mede op basis van input van diverse stakeholders (zie figuur 1).

Figuur 1 | Overzicht Stakeholders Groningen DC

De economische impact van IT op andere sectoren mag niet worden onderschat. IT wordt in een razendsnel tempo een essentieel onderdeel van vrijwel elke andere sector. Dit actieplan concentreert zich daarom uitdrukkelijk zowel op het versterken van de sector en de beroepsgroep, alsook op het gebruik van IT in andere sectoren. We zullen daarom vanaf hier spreken van het versterken van de 'Digitale Economie' en niet van het nauwere begrip 'IT-sector'.

In dit document omschrijven we wat het belang is van de Digitale Economie voor de stad, haar omgeving en andere sectoren. Vanuit deze urgentie onderbouwen we wat de stad nodig heeft, hoe we dit gaan vormgeven en hoeveel dit gaat kosten.

2. De Digitale Economie

Na drie industriële revoluties in de vorige twee eeuwen is er inmiddels sprake van een vierde industriële revolutie, namelijk die van de digitalisering. Zoals eerder de stoommachine, elektriciteit en automatisering dat hebben gedaan, heeft IT als doorbraaktechnologie momenteel een fundamentele invloed op de economie en maatschappij.¹ Lineaire groei is voorbij en exponentiële groei alweer achterhaald. We gaan naar een fase van hyper exponentiële groei. Dit betekent dat ontwikkelingen steeds grotere stappen maken. Wat er over vijf jaar gebeurt, is radicaal anders dan wat er nu en vijf jaar geleden gebeurde.²

'Nieuwe technologieën als cognitive computing, Internet of Things en Blockchain zullen van grote invloed zijn op toekomstige modellen en kunnen uiterst disruptieve zijn.' - Johan van der Stel, Leader IBM Client Innovation center Benelux, Groningen

Nederland doet goed mee in de wereldtop als het gaat om Digitale Economie. We staan op de tweede plek in de 'digital economy and society index'. Zo heeft 97% van onze huishoudens toegang tot het internet en de bijdrage van Digitale Economie aan de economische groei van het bedrijfsleven is minimaal 25%.³ Groningen doet uitstekend mee in deze landelijke ontwikkeling. Groningen wordt, samen met Amsterdam, genoemd als de plaats met de meeste internet gerelateerde bedrijven.⁴

'Groningen beschikt over het juiste groeiklimaat voor digitale ondernemers. Wij investeren graag in Groningen met de Digitale Werkplaats en het datacenter in de Eemshaven. Wetende dat de Nederlandse internet economie circa 104 miljard omzet per jaar is, doet Groningen er goed aan ook extra te investeren.' – Pim van der Feltz, Director Google Netherlands

2.1. Werkgelegenheid

Dat er veel gebeurt in Groningen is te zien in het aantal banen. De werkgelegenheid in de sector zelf bedraagt circa 10.000 banen, zo'n 7,5% van het totaal aantal banen in Stad Groningen.⁵ 80% van het aantal banen in de Digitale Economie in de Provincie Groningen bevinden zich in de Stad Groningen (zie figuur 2).

De Digitale Economie heeft een grote impact op de Nederlandse economie en groeit in een veel sneller tempo ten opzichte van andere groei katalysatoren. Daar waar andere groei katalysatoren met gemiddeld 1 tot 2 procent per jaar groeien, groeit de Digitale Economie met gemiddeld 7-9% per jaar.⁶ Dit onderstreept de impact van de groei van de Digitale Economie op de werkgelegenheid in andere sectoren. Deze impact op de totale werkgelegenheid kan gezien worden als een 'digitale kans'. Verwacht wordt dat het totale aantal banen gerelateerd aan digitale groei in 2020 650.000 FTE zal bedragen.⁷ Dat komt neer op 7% van de totale werkpopulatie.

¹ Bron: Digitale Agenda Rijksoverheid. Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ict/inhoud/ict-en-economie/nederlandse-digitale-agenda>

² Bron: SMC050: Yuri van Geest - Technologische trends en Exponentiële organisaties - Juli 2016. Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=DFo6ocgY39Q&feature=youtu.be>

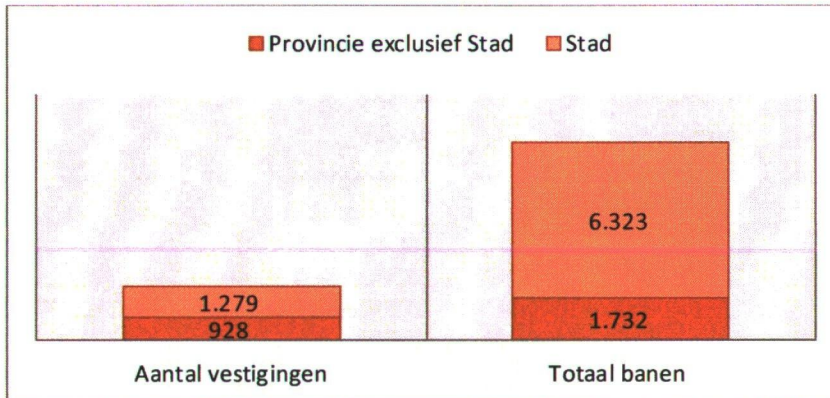
³ Zie de infographic in de bijlage. Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ict/documenten/rapporten/2016/07/05/digitale-agenda-vernieuwen-vertrouwen-versnellen>

⁴ Bron: 'Measuring the internet economy in The Netherlands: a big data analysis' door het CBS. Zie: https://www.google.nl/url?sa=t&rct=i&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiF8ryWqNXPahXGExoKHR3eCcQQFgg_rMAA&url=https%3A%2F%2Fwww.cbs.nl%2F-%2Fmedia%2F_pdf%2F2016%2F40%2Fmeasuring-the-internet-economy.pdf&usq=AFQjCNE7wzODW_-KebfBkukPQuqyguPj7Q&bv=bv.135475266,d.d2s

⁵ Bron: Gegevens Onderzoek en Statistiek, Gemeente Groningen, februari 2016.

⁶ Bron: Dutch Digital Infrastructure Report 2016 van Deloitte, pagina 44.

⁷ Bron: Rapport 'Digitizing the Netherlands' van The Boston Consultancy Group, pagina 5.

Figuur 2 | Werkgelegenheid IT-sector Provincie en Stad Groningen 2014, exclusief callcenters

Nederland, en zeker Groningen, doet het goed op het gebied van Digitale Economie, maar er zijn ook uitdagingen. Er is nu al een tekort aan talent. Komende jaren komen er nog 40.000 vacatures bij (zie bijlage I). Daarvoor moet er worden geïnvesteerd in ICT-onderwijs op alle niveaus – in ICT wetenschap en ICT-onderzoek, zowel in ICT-onderzoek zelf als in combinatie met andere disciplines. Anders blijven we straks zitten met een digitaal voertuig zonder digitale motor.⁸

'Digitale innovaties leveren in de nabije toekomst 5 nieuwe banen op voor 2 banen die verdwijnen, voorspelt de Lissabon Council. In de toekomst vereisen 9 van de 10 banen digitale skills. Digitale innovaties stimuleren mensen tot ondernemerschap en leveren nieuwe spelers op.' - Denisa Kasova, directeur Noordelijke Innovation Board

Daarnaast zijn er uitdagingen op het gebied van de toekomstige werkgelegenheid, nieuwe spelers in markten en branches en de rol van big data. Dit alles heeft gevolgen voor de eisen die worden gesteld aan de digitale infrastructuur, zoals de aansluiting op digitale netwerken, de inrichting van werkplekken, maar ook financiering van innovaties.

3. De ambitie en visie

3.1. Ambitie

Groningen is een jonge stad, een slimme stad en een dynamische stad. Groningen is 'City of Talent', een stad van early adopters en trendsetters. Onze jonge bevolking pakt (technologische) trends razendsnel op. Kijk naar Groningse bedrijven die als eerste inspringen op social media, big data en software-ontwikkelen en de rijke start-up cultuur. Groningen DC, Groningen Digital City!

'Groningen DC. Goede naam hoor: Groningen District City & Digital City'. Hopelijk durft iedereen de wat stoffige jaren-90 term 'ICT' los te laten.' - Gerard de Boer, Initio, GrowVentures

De gemeente Groningen erkent en herkent de ontwikkelingen van de Digitale Economie en de kansen die zij biedt. Ze heeft de ambitie om deze als stad te omarmen en voorop te lopen in de digitalisering van de samenleving. Hiervoor is een sterke en innovatieve Digitale Economie noodzakelijk, waarin Groningen meer is dan een digitale proeftuin. Groningen is de eerste afzetmarkt voor digitale innovaties, zeker op die gebieden waar de stad nu al in uitblinkt (bijvoorbeeld big data en software ontwikkeling). Een stad van trendsetters, early adopters én ondernemerszin.

'Ik ondersteun de daadkracht voor de uitvoering van innovaties in projecten.' - K.R. Molema, teammanager ICT, Noorderpoort

⁸ Het Financiële Dagblad, woensdag 7 december 2016, 'ICT-investering essentieel om economische groei veilig te stellen', door Arnold Smeulders, Maarten van Steen en Inald Lagendijk.

Om dat te bereiken is de stap ‘van goed naar excellent’ nodig. Alle stakeholders moeten elkaar snel kunnen vinden om de ontwikkelingen in de Digitale Economie vóór te zijn en daadwerkelijk voorop te lopen. Gezamenlijk geagendeerde krachtige ambities zijn de drijvende kracht voor de uitvoering van deze ambities door bedrijven, kennisinstellingen en overheden. Dat betekent fors investeren in samenhang en samenwerking en een *gezamenlijke, adaptieve agenda*.

Figuur 3 | Kernwoorden ambitie Groningen DC

Om samenhang en samenwerking te stroomlijnen volgt dit actieplan de hoofdlijnen uit het economisch programma G-Kwadraat (Bedrijvige stad, Internationale kennisstad en Aantrekkelijke stad) van de Gemeente Groningen⁹. Naast deze inhoudelijke thema's is het essentieel dat de infrastructuur op orde is om het actieplan te kunnen realiseren. Tot slot wil de gemeente Groningen zelf een voorbeeldfunctie vervullen door de ambitie niet alleen extern, maar ook intern uit te dragen.

“Digitalisering en data-gebruik biedt kansen om de dienstverlening voor onze inwoners verder te optimaliseren en daarom moeten we versneld onze eigen organisatie en werkwijze aanpassen”. - Peter Teesink, gemeentesecretaris Gemeente Groningen

Economisch programma Gemeente Groningen	Ambitie actieplan Digitale Economie
1. Bedrijvige stad	Onderwijs en Arbeidsmarkt
2. Internationale kennisstad	Kennis en Innovatie
3. Aantrekkelijke stad	Profilering en Vestigingsklimaat
4.	Infrastructuur
5.	Voorbeeld functie: gemeente Groningen

3.2. Visie

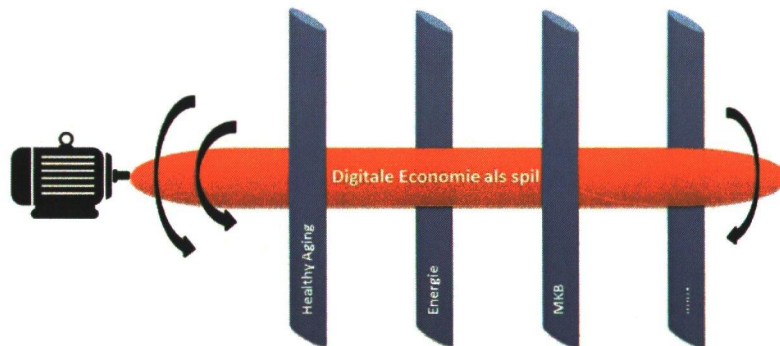
Innovaties in de Digitale Economie zorgen vaker voor een beter product of proces in andere sectoren. De Digitale Economie is hierin uniek, geen ander domein heeft een dergelijk grote rol door andere sectoren en structuren heen. Figuur 4 geeft de rol van de Digitale Economie weer als aandrijving van andere sectoren en clusters, zoals MKB-bedrijven, de health- en energie-sector, in zorg en onderwijs. Daarmee vormt de Digitale Economie in de visie van de gemeente Groningen de spil in de digitalisering van de samenleving.

‘Ook bedrijven in de digitale economie hebben op de eerste plaats klanten nodig. Hier kunnen traditionele bedrijven en jonge, nieuwe bedrijven en start-ups elkaar vinden.’ - Klaas Holtman, Koepel Economische Agenda Groningen

⁹ Bron: G-Kwadraat Economische Programma 2015-2019, gemeente Groningen, 2014. Zie: https://gemeente.groningen.nl/sites/default/files/g-kwadraat_2015-2019.pdf

Juist bestaande MKB-bedrijven en andere sectoren in Groningen kunnen launching customer en early adopters zijn. De vraag om digitale innovaties komt vanuit deze sectoren; zij vormen de afzetmarkt voor de Digitale Economie in Groningen. Juist in Groningen kunnen we elkaar daarin versterken. Dat is het belang van samenhang en samenwerking die verder reikt dan de Digitale Economie.

'ICT als enabler en spil van de digitale economie, prima!' – Haije Wind, manager CIT, Rijkuniversiteit Groningen

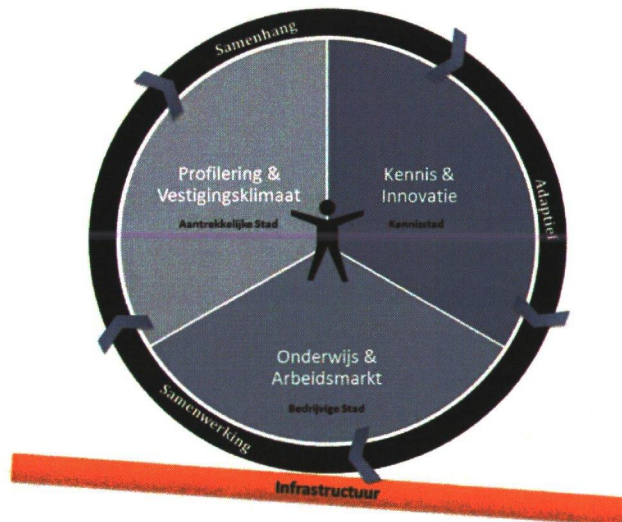
Figuur 4 | Digitale Economie als spil

4 . Het digitale vliegwiel

Dit hoofdstuk geeft per thema specifieke uitdagingen en strategische doelen. Vervolgens wordt per thema een aantal belangrijke en inspirerende projecten geïntroduceerd (zie ook bijlage II). Deze projecten zijn een selectie uit een lange, adaptieve lijst van projecten waarmee op korte en middellange termijn invulling wordt gegeven aan de strategische doelstellingen (zie bijlage III).

De Digitale Economie in Groningen stimuleren we door samen te werken met stakeholders aan de verschillende thema's. Zoals de Voedingswijzer werkt met een schijf van vijf, benoemen we in dit actieplan het *digitale vliegwiel* (figuur 4). Het digitale vliegwiel is de aandrijving en brandstof voor de doorontwikkeling van de Digitale Economie in Groningen stad en regio.

We onderscheiden drie thema's die van groot belang zijn voor een excellente digitale stad: Onderwijs & Arbeidsmarkt, Kennis & Innovatie en Profilering & Vestigingsklimaat. Centraal staat de gebruiker (student, werknemer, inwoner, ondernemer, start-up). De infrastructuur vormt het fundament waarop de Groningse Digitale Economie draait.

Figuur 5 | Het digitale vliegwiel

4.1 Onderwijs & Arbeidsmarkt

Specifieke uitdagingen:

- Er zijn veel vacatures; voor een deel moeizaam vervulbaar.
- Het reguliere onderwijs voorziet in onvoldoende mate in de vraag.
- Er is een mismatch tussen de vraag vanuit de arbeidsmarkt en het aanbod van talent.

Strategische doelen:

- Op korte termijn voorzien in meer en passend opgeleid IT-personeel.
- Creëren van een doorlopende Digitale leerlijn in al het onderwijs.

Projecten

Online Professionals voor de klas

Een publiek-privaat initiatief waarbij Groningse Online bedrijven een jaar lang 1 à 2 dag(en) per week een professional leveren als vakdocent in het hoger- en middelbaar beroepsonderwijs. Het project dicht op een praktische manier de kloof tussen onderwijs en praktijk: bedrijven investeren in toekomstig talent, onderwijsinstellingen voorzien in de nieuwste inzichten én kennis uit de praktijk, docenten worden up-to-date bijgeschoold.

'Het inzetten van professionals als docenten in het beroepsonderwijs is een UITSTEKEND idee, en zal zeer effectief zijn.' - Wim van de Pol, CvB, ROC Noorderpoort

Jeugd en Programmeren: Doorlopende Digitale Leerlijn

Diverse initiatieven in stad en regio brengen jongeren in aanraking met de Digitale Economie en leren coderen/programmeren. Deze initiatieven gaan we stimuleren, bundelen en opschalen, zodat we een doorontwikkeling krijgen naar één doorlopende leerlijn in het onderwijs. Iedere jongere in Groningen van 8-18 jaar komt straks in schooltijd in aanraking met de Digitale Economie/leren programmeren.

'Interdisciplinaire mensen die de taal van de techniek snappen, maar ook de wereld van de gebruikers begrijpen, zijn cruciaal voor de ontwikkeling van de digitale economie.' - Nick Degens, Lector User-Centered Design, Hanzehogeschool Groningen

Vacatureplatform (matching)

Alle Digitale Economie-vacatures in Groningen worden via één platform ontsloten, zichtbaar gemaakt en proactief uitgedragen richting de doelgroep (digitale professionals én hun partners). De 'Battle for Talent' op één 'level playing field', als duidelijk element in de marketingactiviteiten Groningen, City of Talent.

'We zijn volgens mij vooral op zoek naar slimme, creatieve mensen met allerlei opleidingen die óók kunnen programmeren.' - Sander Oosterhof, NOM, Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij

4.2 Kennis & Innovatie

Specifieke uitdagingen:

- Digitale Economie kennis verouderd snel. Op de hoogte blijven van de nieuwste kennis zorgt voor innovatie en werkgelegenheid.
- Kennisinstanties en bedrijven vinden elkaar onvoldoende.
- Nieuwe kennis opgedaan aan de kennisinstellingen vertaalt zich onvoldoende in business.

Strategische doelen:

- Samenhang en wederkerigheid tussen kennisinstellingen en bedrijvigheid bevorderen.
- Stimuleren van crossovers, innovatie en R&D met andere clusters en sectoren, met name die waar Groningen al in voorop loopt.
- Valorisatie (van kenniscreatie naar commerciële implementatie) activeren.

Projecten

Lectoraat Online Ondernemen

De leerstoel geeft invulling aan een (nieuw) onderwijs- en onderzoeksprogramma op het gebied van e-business en e-commerce, IT/online, inclusief professor, ondergebracht bij de faculteiten Bedrijfskunde en Economie en Wiskunde/Datascience van de RuG.

4.3 Profilering & Vestigingsklimaat

Specifieke uitdagingen:

- Groningen staat onvoldoende op de kaart als digitale stad/regio.
- Groninger topvacatures in de Digitale Economie sector zijn niet zichtbaar.
- Start-ups weten te weinig de stap naar scale-ups te maken.

Strategische doelen:

- Meer talent blijft behouden voor bedrijven uit Stad en regio.
- Meer aantrekken van talent en bedrijven van buiten de regio.
- Innovatieve producten van start-ups en MKB-bedrijven koppelen aan launching customers en regionale afnemers.

Projecten

Marketingcampagne Groningen DC

In het kader van de economische profilering van Groningen ontwikkelen we als eerste een campagne specifiek voor de Digitale Economie. We verleiden nationaal en internationaal talent (én hun partners) tot een uitdagende baan en carrière in de Digitale Economie van Groningen. Dit illustreren we met verhalen en zaken waar Groningen in uitblinkt. We laten zien waar we goed in zijn.

Groningen DC – Blockchain & Internet of Things

Groningen heeft Blockchain als eerste Nederlandse overheid omarmd met de Stadspas. Samen met vele regionale partners, zoals het bedrijfsleven, RuG en Hanzehogeschool, worden hackathons,

accelerators en events georganiseerd, niet alleen voor Blockchain¹⁰, maar onder meer ook Internet of Things. Voorop lopen in deze en toekomstige ontwikkelingen heeft een aanzuigende werking op het hele digitale veld en profileert Groningen als proeftuin en 'early adopter'.

4.4 Infrastructuur

Specifieke uitdagingen:

- Het Internet of Things (IoT) netwerk in de stad (Lora) is nog te onderontwikkeld.
- De dekkingsgraad van 4G en breedbandverbindingen in de Stad is onvoldoende.
- De Smart City ambitie vertaalt zich niet genoeg in concrete data implementaties.
- De financiële infrastructuur is niet robuust genoeg en onvoldoende in kaart gebracht.

Strategische doelen:

- Infrastructurele randvoorwaarden (glasvezel, 5G) scheppen.
- Infrastructurele vernieuwingen zoals toegang tot data over de stad stimuleren om innovaties mogelijk te maken.
- Financieringsmogelijkheden overzichtelijk en beter toegankelijk maken.

Projecten

Digital Society Hub

Een fysieke en digitale broedplaats op Zernike waar creatieve en kundige mensen uit bedrijfsleven, onderwijs, onderzoek en zorg en technische (digitale) faciliteiten samenkomen. Met als doel innovatie in en mét digitale techniek en het creëren van nieuwe business wordt in een inspirerende omgeving onderzoek gedaan en geëxperimenteerd om tot (nieuwe) oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken en vragen van MKB-bedrijven te komen.

4.5 Voorbeeldfunctie: de gemeente Groningen

Specifieke uitdagingen:

- Om een geloofwaardig partner te zijn dient de gemeente Groningen ook zelf nadrukkelijk de ambities uit het Actieplan na te streven, en een voorbeeld te zijn voor de partners van het actieplan, en landelijk voor overige Nederlandse gemeenten.
- De gemeente kan het innovatieklimaat bevorderen door implementatie van Groningse digitale innovaties in de eigen organisatie.

Strategische doelen:

- Het vertalen van Groningse digitale innovaties naar toepassingen binnen de gemeente (bijv. als launching customer).
- Het toepassen van digitale innovaties en moderniseren van digitale toepassingen t.b.v. een efficiënter bedrijfsvoering in de gemeentelijke organisatie (bijv. IT-beheer, software).
- Het voorop lopen in het moderniseren en innoveren van diensten t.b.v. de Groningse burger (efficiëntie en gemak) (bijv. digitale diensten, smart city toepassingen).
- Het zoveel mogelijk beschikbaar stellen van (big) data en informatie aan bedrijven en de burger (met respect voor privacy wetgeving) om informatievoorziening te verbeteren en om innovatieve applicaties te bevorderen.

Projecten

Regional Urban Data Center

We willen in samenwerking met het CBS en andere partijen een Regional Urban Data Center ontwikkelen. Dit combineert de kennis van het CBS over data-infrastructuur, dataverwerking en privacy met als doel de ontwikkeling van een data-gestuurde smart city/region/society. Dit sluit aan

¹⁰ Blockchain is een nieuwe technologie om data te versleutelen en beveiligen en leent zich voor allerlei soorten transacties. Het is de technologie achter de digimunt, de bitcoin.

bij ons streven naar een 'open overheid'. Overheden, burgers, bedrijven en instellingen krijgen beter zicht op wat er feitelijk in de stad (en regio) gebeurt.

5. De aanpak

5.1 PPS Groningen DC

De Gemeente Groningen wil voor de uitvoering van het actieplan een informele samenwerking van publiek-private aard aangaan. De digitale sector in Groningen investeert in een informele publiek-private samenwerking (PPS) samen met overheid en kennisinstellingen in het welslagen van dit actieplan. Dit verzekert de inzet van betrokken stakeholders en reduceert de afstand tot de praktijk. Zo geeft deze samenwerking, als aanjager, uitvoering aan het actieplan, weet het de nieuwste digitale ontwikkelingen te vertalen naar nieuwe initiatieven en fungeert het als spil tussen beleid en praktijk.

'Samenwerking overheden, publieke organisaties en commerciële bedrijven kan een grote toegevoegde waarde creëren.' - Fred Hassert, voorzitter, Samenwerking Noord

De centrale opdracht van de PPS luidt: het creëren van samenhang en samenwerking binnen en regie voeren op (de uitvoering van) het digitale actieplan.

Er zijn veel (goede) ideeën, maar ideeën verwezenlijken gaat niet vanzelf. Een externe motor als aanjager is nodig om versnelling en voortgang te maken. De PPS voorziet in een duidelijk geformuleerde behoefte aan een aanjager, regisseur, iemand die projecten initieert, samenwerking stimuleert, partijen bij elkaar brengt, en de uitvoering van projecten (die belegd zijn bij anderen) monitort. De PPS onderhoudt zich uitdrukkelijk tot de gemeente als een belangrijke stakeholder in de uitvoering van het Digitale Actieplan.

5.2 De organisatie, Digital Office Groningen

De publiek-private samenwerking wordt ondergebracht in een *Digital Office Groningen* (DOG), onder leiding van een *Chief Digital Officer*. Deze is eindverantwoordelijk voor het uitvoeren van de opdracht en treedt op als boegbeeld en regisseur. De CDO is iemand die niet alleen met techniek bezig is, maar breed met allerlei initiatieven en bedrijven aan de slag gaat. De CDO wordt ondersteund door 3-4 fte. Het team wordt gevormd door mensen vanuit overheid, onderwijs en ondernemers.

Groningen moet vol inzetten op digitaal. Doe minimaal 4 fte in Digital Office Groningen; 'put your money where your mouth is.' - Jarno Duursma, SMC050

De Gemeente Groningen stelt 0,35 fte voor de CDO beschikbaar en 1 fte voor account- en projectmanagement in natura (vanuit EZ). De digitale sector, bedrijven en kennisinstellingen, wordt opgeroepen zich te committeren aan het Actieplan door ook middelen (zowel financieel als personeel) bij te dragen aan de Digital Office Groningen.

In gezamenlijkheid verenigt het Digital Office Groningen de volgende competenties:

Competenties:

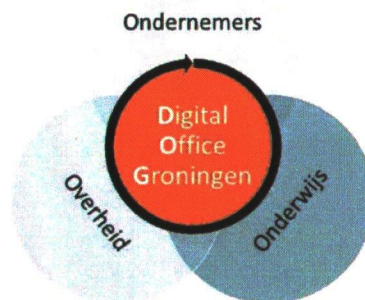
- goede contacten en korte lijnen naar ondernemers, onderwijs en overheden in stad en regio,
- ambassadeur van de Groningse digitale economie naar lokale deelnemers en nationale en internationale stakeholders (bedrijven, EU, ministeries),
- kennis van de sector en actuele ontwikkelingen,
- verbinden, netwerken, profileren, deuren openen.

Taken:

- uitdragen en faciliteren van de uitvoering van het actieplan,
- initiëren van nieuwe projecten; project ideeën omzetten in projecten,
- faciliteren uitvoering projecten,
- stimuleren samenhang en samenwerking met stakeholders,
- monitoren voortgang en uitvoering projecten,
- organiseren overleg tussen trekkers op kennis & innovatie gebied en IT-lezingencyclus van formaat,
- 2x per jaar organiseren van een meeting met de Groningse Digitale sector voor het (a) delen van ontwikkelingen en nieuwe inzichten en (b) het updaten en bespreken van de voortgang van het actieplan.

De CDO wordt aangesteld in overleg met alle partijen die hiervoor middelen beschikbaar stellen. Het is de wens van de Gemeente Groningen en essentieel voor het draagvlak van het Actieplan dat zo'n breed mogelijke afspiegeling van de Groningse digitale economie en kennisinstellingen hier aan bijdraagt, eventueel via koepelorganisaties en/of het Fonds Ondernemend Groningen.

De organisatie is een tijdelijke structuur, vooralsnog voor twee jaar. Een eventuele continuering (met mogelijk anderszins andere personen in een andere vorm) hangt af van een voortgaande evaluatie van het functioneren van de DOG en de impact van haar activiteiten op het aanjagen van de agenda en de Digitale Economie in Groningen.

Figuur 6 | Pijlers Digital Office Groningen

6. De kosten

De kosten voor de gemeente Groningen:

Kosten personeel, bijdrage gemeente Groningen

Voorstel:

De gemeente Groningen stelt de komende 2 jaar (2017,2018) 1,35 fte beschikbaar, ten behoeve:

- 0,35 fte financiering CDO als boegbeeld, regisseur, aanvoerder DOG,
- 1 fte leveren menskracht aan het team DOG (in kind vanuit EZ).

De overige financiering van de personele kosten van het DOG moet worden voorzien vanuit bijdragen vanuit ondernemers en onderwijsinstellingen.

Kosten projecten, bijdrage gemeente Groningen

Voorstel:

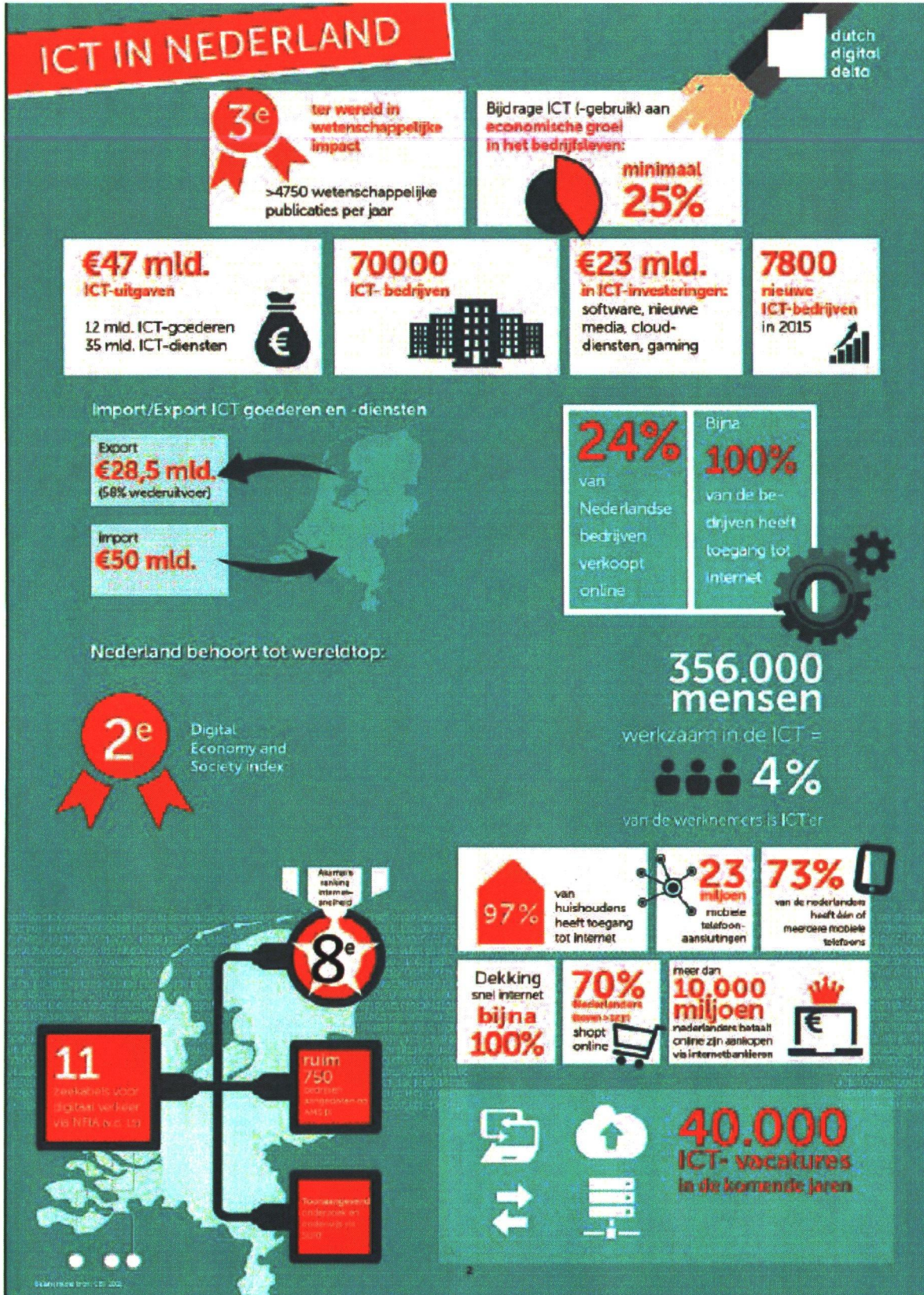
Voorstel is voor 2017 en 2018 ruim 1 miljoen euro vanuit bestaande budgetten binnen het programma 'G-kwadraat' te reserveren als gemeentelijke bijdrage aan de uitvoering van projecten vanuit het actieplan Digitale Economie.

De bijdrage vanuit de gemeente Groningen is bedoeld voor de uitvoering van projecten, daar waar nodig, en wordt afgewogen en toegezegd binnen de huidige kaders, zoals de doelstellingen en randvoorwaarden van 'G-kwadraat', en de voorwaarde van co-financiering door andere partijen. De daadwerkelijke bijdrage aan de uitvoering van een project wordt telkens per project onder deze voorwaarden afgewogen en vastgesteld.

In totaal verwachten we hiermee komende 2 jaar gezamenlijk met bedrijfsleven, kennisinstellingen en andere overheden een investering in de Digitale Economie los te maken van 6 - 10 miljoen euro.

CONCEPT

Bijlage I. Infographic – Digitale agenda Rijksoverheid

Bijlage II. Overzicht Versnellingsprojecten

Online Professionals voor de klas

Omschrijving: Groningse Online-bedrijven stellen een jaar lang 1 à 2 dag(en) per week een professional beschikbaar als hoog opgeleide gekwalificeerde vakdocent in het hoger- en middelbaar beroepsonderwijs. Op een praktische manier verkleinen we de kloof tussen onderwijs en praktijk: bedrijven investeren in talent, onderwijsinstellingen krijgen professionals voor de klas, docenten worden up-to-date bijgeschoold ('train de trainer'). Er is commitment vanuit het bedrijfsleven voor dit initiatief van Hanzehogeschool en Noorderpoort. Het project dient verder te worden uitgewerkt, georganiseerd en het verschil in kostprijs moet worden opgevangen.

Trekker: Hanzehogeschool, Noorderpoort

Partners: o.a. Atos, Bossers&Cnossen, Initio, Jetstream, MediaCT, Voys, CGI

Jeugd en Programmeren: Doorlopende Digitale Leerlijn

Omschrijving: Er zijn al diverse initiatieven om jongeren te leren programmeren. De Pedagogische Academie heeft, mede in opdracht van Google, samen met De Jonge Onderzoekers en de Stichting Groningen Programmeert op 25 basisscholen in het Eemsmond gebied lessen programmeren gegeven. I.Turn.IT organiseert activiteiten en events voor jongeren om het beeld van IT onder jongeren te veranderen (van 'nerd' naar 'hip'). De Hanzehogeschool werkt met bovengenoemde partners aan een binnenschools programma leren programmeren voor groep 2 tot en met 8 van basisscholen in de stad. Leerlingen van 8 tot 14 jaar kunnen buitenschools zich verder bekwamen in het programmeren bij de Jonge Onderzoekers (www.djog.nl) en workshops volgen bij I.Turn.IT. Er is behoefte aan het doorontwikkelen en opschalen van deze initiatieven tot een doorlopende leerlijn in het onderwijs. Zodat iedere jongere in Groningen in zijn schooltijd in aanraking komt met de Digitale Economie/programmeren. De organisatie van scholen in de stad, O2G2, is enthousiast.

Trekker: gemeente, O2G2

Partners: Hanzehogeschool, Pedagogische academie, MBO instellingen, De Jonge Onderzoekers, Groningen Programmeert, I.Turn.IT, Google

Vacatureplatform (matching)

Omschrijving: In de digitale economie is sprake van een 'battle for talent'. Doel is het vergroten van de Groningse slagvaardigheid hierin, door het ontsluiten van vacatures op Digitale Economie gebied in Groningen via één platform en door deze proactief uit te dragen richting de doelgroep (IT'ers én hun partners): één 'level playing field'.

Dit project sluit aan bij het project *Marketingcampagne Groningen Digital City* (zie Profilerings).

Trekker: gemeente

Partners: Noorderlink, Samenwerking Noord, RuG, Hanzehogeschool, Noordelijke Online Ondernemers en andere bedrijven.

Lectoraat Online Ondernemen

Omschrijving: Op initiatief van de NOO, de Noordelijke Online Ondernemers, is een voorstel uitgewerkt om bij de Rijksuniversiteit Groningen een nieuwe leerstoel Digital Economy (e-business/e-commerce; online/ICT) in te stellen. De leerstoel geeft invulling aan een (nieuw) onderwijs- en onderzoeksprogramma op het gebied van e-business en e-commerce. Het gaat om het aanstellen van een hoogleraar en 4 aio's. RuG is enthousiast en wil dit onderbrengen bij de faculteiten Economie & Bedrijfskunde enerzijds en Wiskunde en Natuurwetenschappen anderzijds. De leerstoel kan in september 2017 starten. De kosten voor de komende 5 jaar worden opgebracht door Rijksuniversiteit, overheden en bedrijfsleven.

Trekker: Noordelijke Online Ondernemers

Partners: gemeente, provincie, RuG, aantal bedrijven

Marketingcampagne Groningen DC

Omschrijving:

In het kader van de economische profilering van Groningen ontwikkelen van een campagne specifiek voor de Digitale Economie. We verleiden nationaal en internationaal talent (én hun partners) tot een uitdagende baan en carrière in de Digitale Economie van Groningen.

Kern is een gezamenlijke arbeidsmarkt-campagne met 'Groningen, City of Talent' als afzender; gekoppeld aan de werving en ontsluiting van vacatures in de digitale-sector via één portal (zie *Vacatureplatform Groningen DC*). Op basis van een 'customer journey' voor (internationaal) IT-talent – instromen als student, starten in je eerste baan, doorgroeien naar IT-professional, beginnen van een eigen bedrijf – is de boodschap: Groningen is dé regio voor een uitdagende, levenslange IT-carrière. Dit illustreren we met verhalen en zaken waar Groningen in uitblinkt. We laten zien waar we goed in zijn.

Acties kunnen zijn: een gezamenlijke DC-scoutingdag, gericht pushen vacatures via LinkedIn of andere sociale media, storytelling, economische persreizen, etc. Ook een aantrekkelijke stad én banen voor partners zijn onderdeel van de campagne.

Trekker: Gemeente Groningen ism Marketing Groningen

Partners: Provincie Groningen, NOO, Samenwerking Noord, Noorderlink

Groningen DC – Blockchain & Internet of Things

Omschrijving: Groningen heeft blockchain als eerste Nederlandse overheid omarmd met de Stadspas. Samen met vele regionale partners, zoals het bedrijfsleven, RuG en Hanzehogeschool, worden hackathons, accelerators en events georganiseerd. Voorop lopen in deze en soortgelijke toekomstige ontwikkelingen heeft een aanzuigende werking op het hele digitale werkveld.

Trekker: Actieteam Groningen DC, DOG

Partners: bedrijven, overheden, instellingen

Digital Society Hub

Omschrijving: Hanzehogeschool en IT Academy Noord-Nederland gaan een fysieke en digitale proeftuin realiseren, de Digital Society Hub. Een inspirerende omgeving, een broedplaats, waar technische (digitale) faciliteiten, creatieve en kundige mensen uit bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek samen onderzoek doen en tot (nieuwe) oplossingen en innovaties komen. Een fysieke werkplaats op het Zernike EnTranCe met high tech (ICT)spullen, waar creatieve, gedreven mensen samen werken in een stimulerende omgeving. De Digital Society Hub creëert nieuwe business, innovatie IN en MET digitale techniek.

Trekker: ITANN

Partners: RuG, Hanzehogeschool, gemeente Groningen, provincie Groningen, Economic Board.

Regional Urban Data Center

Omschrijving: We ontwikkelen in samenwerking met het CBS een Urban Data Center. Dit combineert de kennis van het CBS over data-infrastructuur, dataverwerking en privacy met als doel de ontwikkeling van een datagestuurde smart society. Door de samenwerking kunnen de overheid, burgers, bedrijven en instellingen uiteindelijk beter zicht krijgen op wat er feitelijk in de stad (en regio) gebeurt.

Trekker: gemeente Groningen ism CBS

Partners: Digital Society Hub, RuG

Bijlage III. Projectenlijst (adaptief)

CONCEPT

Categorie	Project	Mogelijk lead	Beschrijving	Partners
Kennis & Innovatie	Digital Society Hub (DSH)	Hanzehogeschool	DSH is een inspirerende omgeving, een broedplaats, waar technische (digitale) faciliteiten, creatieve en kundige mensen uit bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek samen onderzoek doen en tot (nieuwe) oplossingen en innovaties komen.	EnTranCe, Hanzehogeschool, RuG, bedrijven
	Groningen DC - Blockchain	Dutchchain	Samen met vele regionale partners, zoals het bedrijfsleven, RuG en Hanzehogeschool, worden hackathons, accelerators en events georganiseerd.	Provincie Drenthe, RuG, Hanzehogeschool, Stenden en regionaal MKB
	PyGrunn	Gemeente Groningen	Ontwikkelaarsconferentie over programmeertaal Python	Gemeente Groningen
	Web 11	Gemeente Groningen	Hightech IT conferentie	Gemeente Groningen
	Groningen DC - E-health	UMCG	Om te werken met geanonimiseerde datasets van patiënt wordt er een e-health proeftuin ontwikkeld voor een koppeling met IT	UMCG, HANN, Lifelines, RuG/CIT, Ondernemers
	Onderwijs & Arbeidsmarkt	Online Professionals voor de klas	Hanzehogeschool	IT/online-bedrijven stellen een jaar lang 1 á 2 dag(en) per week een professional beschikbaar als hoog opgeleide gekwalificeerde vakdocenten in het HBO
Online/IT professionals op stage		Gemeente Groningen	Om de kloof tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te verkleinen gaan IT docenten meelopen bij IT/Online-bedrijven	Noorderpoort, HG, Bossers & Cnossen, Voys, Initio, Jetstream, MediaCT
Arbeidsmarktonderzoek		IT Academy / Hanzehogeschool	Periodieke monitor m.b.t. arbeidsmarktsituatie digitale economie	Gemeente Groningen, RuG, Hanzehogeschool, UWV, ITANNN, CBS, NOO
Sameen in IT		Sameen	Coördinatiepunt voor passende bijbanen voor IT-studenten	Gemeente Groningen, NOO, ITANN, bedrijven, onderwijsinstellingen
Lectoraat Online Ondernemen		NOO	De leerstoel ontwikkelt een kennis- en innovatieprogramma op het gebied van e-business, e-commerce en online business	NOO, RuG, Hanze, Bedrijfsleven, Gemeente
IT-event/scoutingday		Gemeente Groningen	Aansprekend evenement om talent aan te trekken en Groningen als IT-stad te promoten	Gemeente Groningen, bedrijven, onderwijsinstellingen

	Vacatureplatform (matching)	Noorderlink	Doel is het vergroten van de Groningseslagvaardigheid in 'the battle for talent', door het ontsluiten van vacatures op Digitale Economie gebied in Groningen via één platform en door deze proactief uit te dragen richting de doelgroep (IT'ers én hun partners): één 'level playing field'.	Gemeente Groningen, Noorderlink, RuG, Hanzehogeschool, Samenwerking Noord, NOO
	Meiden en techniek	Gemeente Groningen (later Digital Office Groningen)	We willen de instroom van meisjes en vrouwen in de online-sector verhogen. Daarom moeten er verschillende events en acties worden georganiseerd om ze enthousiast te maken.	Onderwijsinstellingen, O2G2
	IT Academy	ITANN	Ontwikkelen arbeidsmarkt EFRO call Human Capital	
	Playground	NOO	Masterclass voor HBO-studenten bij bedrijven NOO	NOO, Gemeente Groningen, Hanzehogeschool
	Jeugd en programmeren		Er is behoefte aan het door ontwikkelen en opschalen van de vele lopende initiatieven op dit terrein tot een doorlopende leerlijn in het onderwijs. Zodat iedere jongere in Groningen in zijn schooltijd in aanraking komt met de digitale economie/programmeren.	Hanzehogeschool, Pedagogische Academie, De Jonge Onderzoekers, Groningen Programmeert, I.Turn.IT
	Coders Academy 050 www.codersacademy.nl	Coders Academy BV	Een op maat gemaakte inzet in Groningen van het Coders Academy project in Rotterdam om programmeertalent marktgericht op te leiden voor de innovatieve ICT sector	Onderwijsinstellingen, Start-up Community, IT bedrijven voor partnerships
Profilering & Vestigingsklimaat	Marketingcampagne Groningen DC	Gemeente Groningen	Grootschalige, crossmediale marketingcampagne om Groningen als digitale stad op de kaart te zetten	Gemeente Groningen, Marketing Groningen, ondernemers, onderwijsinstellingen
	Netwerkactiviteiten	Gemeente Groningen	Aanjagen van samenwerking, netwerkvorming en synergiën: meetings, workshops, etc.	Gemeente Groningen, onderwijsinstellingen, ondernemers
	The Holland Web Week	Provincie Groningen	IT Event	Provincie Groningen, Fonds, kennisinstellingen, IBM
	Social Media Club	Gemeente Groningen	Regelmatige avond over nieuwe ontwikkelingen social media en IT	Gemeente Groningen, ondernemers
	G-Spot Europaweg 8	Storms MC	Ruimte en programma voor start-ups en scale-ups	Storms MC, Gemeente Groningen
	Indietopia Groningen-Hamburg	Gemeente Groningen	Kennis en ervaring uitwisselen met Hamburg om daar een Indietopia op te zetten	Gemeente Groningen, Hansestad Hamburg

	Uitwisseling Gamescene Groningen-Hamburg	Gemeente Groningen	4x/jr reis om gamescene Groningen en Hamburg te verbinden t.b.v. werkgelegenheid	Gemeente Groningen, Hansestadt Hamburg
Voorbeeldfunctie Gemeente Groningen	Regional Urban Data Center	Gemeente Groningen	Samenwerkingsverband combineert de kennis van CBS over data-infrastructuur, dataverwerking en privacy met als doel de ontwikkeling van een data gestuurde smart society	Gemeente Groningen, CBS, Gemeente Eindhoven
	Early Adopter Groningen City	Gemeente Groningen	Gemeentelijke organisatie met duidelijk aanspreekpunt als voorloper, launching customer en actieve partner voor digitale economie	Gemeente Groningen
	Draadloos Groningen	Gemeente Groningen	Draadloos in de lucht houden in Binnenstad	Gemeente Groningen
	Groningen DC - Internet of things	Digital Office Groningen als aanjager	Groningen heeft een al dekkend Internet of Things netwerk en binnenkort hebben de provincie Groningen en Drenthe dat ook. Initiatief om de toepassingen hiervan verder te ontwikkelen.	Bedrijfsleven, Overheid